

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΕ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1968 | ΑΡΙΘ. 3

ΝΑ ΤΟΥΣ ΜΙΜΗΘΩΜΕΝ

Πολλά είναι αναμφιβόλως τὰ σημεῖα, τὰ ἄξια ἐξάρσεως, εἰς τοὺς προσφάτους - βαρεῖς εἰς νόημα, εἰς εὐγενεῖς δραματισμούς καὶ ἀποπνέοντας Ἑλληνοχριστιανικὸν ἄρωμα - λόγους τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Εἰς τοὺς καιροὺς μας δὲ αὐτούς, τοὺς δυσκόλους καὶ τραχεῖς εἰς αἴσθημα, ἠκούσθησαν ἀνακουφιστικῶς, ὡς σύριγμα φλογώδους πατριωτικοῦ ὄλμου εἰς τὸν ἀέρα. Καὶ ἐξήστραψαν ὡς λάμψις ρομφαίας πατριωτικῆς, ἠκονισμένης εἰς τὰ ἀπ' αἰώνων ιδεώδη τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Δὲν θὰ ὑπογραμμίσωμεν ὅμως ἐνταῦθα, εἰμὴ τὴν ὑπόμνησίν του πρὸς τὴν ἡγέτιδα τοῦ Ἔθνους τάξιν, ὅπως ἀποδείξῃ πνεῦμα κατανόησεως καὶ αὐτοθυσίας εἰς τὴν καταβαλλομένην ἐργώδη προσπάθειαν, διὰ τὴν ἀνόρθωσιν καὶ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Ἑλλάδος.

★

Καὶ ἀληθῶς, μέχρις ἐσχάτων, εἰς οὐκ ὀλίγας περιπτώσεις, πνεῦμα στείρου ἀτομικισμοῦ, συντροφευμένον ἀπὸ αὐταρέσκειαν καὶ ἀπὸ ἐγωπαθῆ εὐδαιμονισμόν, ἐχαρηκτήριζε τὰς ἐκδηλώσεις μας. Καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἐτρέφετο ἀπὸ τοὺς ζωτικωτέρους χυμούς τῆς ζωῆς. Μὲ ἀποτέλεσμα, τὴν ἔλλειψιν ἀληθοῦς πνευματικότητος καὶ φιλοσόφου ὄντως στοχασμοῦ καὶ οὐδεμία πνοὴ πίστεως νὰ δροσίζῃ τὸ φλεγόμενον μέτωπον τῆς γῆς μας. Τὰ πάντα ἀνήγοντο εἰς τὴν πεζότητα καὶ τὴν ξηρότητα μαθηματικῶν ὑπο-

λογισμῶν τοῦ πολιτικῶς ἢ ἄλλως συμφέροντος. Καὶ μέσα εἰς μίαν ἀποπνικτικὴν λογοκρατίαν, ἐθολοῦτο ὁσημέραι τὸ ἐξάλιστον θέαμα τῆς ζωῆς. Καὶ αὐτὴ δὲ ἀκόμη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνανεώσεώς της· καὶ ὅπως διευκρίνιση εἰς τὴν συνείδησίν της τὴν οὐσίαν τῆς Παραδόσεως, τῆς ὁποίας ἔχει ταχθῆ θεματοφύλαξ.

★

Σήμερον ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητον — καὶ ἐθελοτυφλῶμεν ἀτυχῶς, ὅσοι δὲν τὸ βλέπομεν καὶ δὲν τὸ ἐννοοῦμεν — ὅλα τὰ συμβαίνοντα καὶ ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς ἐμφανίζουσι, ὀλοὲν καὶ σαφέστερον καὶ ζωηρότερον, τὴν σημασίαν συμβόλων. Συντίθενται συνεχῶς εἰς ἀρμονίαν. Ὑπάρχει συνέπεια καὶ ρυθμὸς εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν. Αἰσθάνεται τις, ὅτι ὁ ἐξωτερικὸς ἀτίθασσος κόσμος τῶν ἰταμῶν συμφερόντων χαλινούται. Αἱ ψυχαὶ φωτίζονται. Καὶ τὰ συμβαίνοντα δὲν σφραγίζονται πλέον μὲ τὴν ἀκάθαρτον ἐννοίαν τοῦ «τυχαίου καὶ τοῦ μοιραίου». Καὶ οἱ ὠραιότεροι ἀντίλαλοι τῆς Ἐθνικῆς μας ζωῆς καὶ ἱστορίας ἀφυπνίζονται εἰς τὰς συνειδήσεις.

★

Ἡ ἐννοια τῆς Πατρίδος, ὅπως ἀποφαίνονται ὅλοι οἱ πολιτειολογοῦντες, μόνον ὡς

ὕψηλὴ ἢ θικὴ ἐνότῃς εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῆ. Ἐνότῃς περιλαμβάνουσα ἐν ἑαυτῇ, ἀλλὰ καὶ δικαιουσα τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, τοὺς ὁποίους συνδέουν κοινὰ ἰδεώδη καὶ κοινὴ πολιτιστικὴ παράδοσις. Ἐντὸς δὲ τῆς ἐνότῃτος αὐτῆς ὑπέρτατον χρέος ἐνὸς ἐκάστου εἶναι, νὰ συντρίψῃ τὰ δεσμὰ τοῦ ἀτόμου του καὶ νὰ «διευρύνῃ» συνεχῶς τὸ ἐγώ του, εἰς συνείδησιν λαοῦ. Καὶ νὰ εἶναι, ἐν παντὶ καὶ πάντοτε, πρόθυμος εἰς πᾶσαν θυσίαν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ τὸ πνεῦμα αὐτό, ὀρθότατα ἐτόνισεν ὁ κ. Πρωθυπουργός, πρέπει νὰ ἐκπορευῆται καὶ ν' ἀκτινοβολῆται ἀπὸ τὴν «ἡγέτιδα, κυρίως, τάξιν».

★

Τοιαύτην ἐνότῃτα καὶ τοιοῦτον πνεῦμα ὑψηλῆς αὐτοθυσίας ἐδημιούργησεν, ἐπὶ τουρκοκρατίας, εἰς τὸ ἔθνος μας ἡ ἀκαταγώνιστος δύναμις τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως. Ἡ ὁποία, διὰ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, γαλακτοτροφοῦσα ἀπαύστως τὸν λαόν μας διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, ἐθεμελίωκε καταπαγίως καὶ ἀδιακόπως εἰς τὴν συνείδησιν του τὸ αἶσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας του καὶ τῆς ἐλευθερίας του, ὡς χρέος ὑπέρτατον πρὸς τὴν ἰδίαν του ζωὴν. Καὶ ὅταν ἐπέστη ἡ στιγμή, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία ἀνῆλθον εἰς τὰ ὄρη· καὶ ἐθυσίασαν τὰ πάντα εἰς τὸν ἅγιον βωμὸν τῆς Πατρίδος. Συχνότατα ἠσθάνθησαν νὰ τοὺς ἐγγίξῃ ἡ παγερὰ πνοὴ τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ ὑπέμειναν ἀφαντάστους ἀληθῶς στερήσεις καὶ κακουχίας, διὰ νὰ ἴδουν τὴν Πατρίδα τῶν ἐλευθέρων. Καὶ ὁ πλοίαρχος Ζουρνταίν, ὅταν ἀντιμετώπισε τὸ πνεῦμα αὐτὸ τοῦ λαοῦ μας, καὶ εἶδε ν' ἀνατινάσσωνται εἰς τὸν ἀέρα χιλιάδες γυναικόπαιδα, διὰ νὰ μὴ παραδοθῶν εἰς τοὺς Τούρκους, ἀντελήφθη — ὅπως ἀναφέρει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του — ὅτι «ὁ λαὸς αὐτὸς

δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν τουρκικὸν ζυγόν». Διότι οἱ ἀγωνισταὶ τοῦ 1821 εἶχαν γίνεαι ἤδη ἐλεύθεροι, πρὶν ἢ ἀποκτῆσουν, καὶ πρὶν ἢ ἀναγνωρισθῆ ἡ πολιτικὴ τῶν ἀνεξαρτησία.

★

Ἄς μὴν ἀπατώμεθα. Ὁ πατριωτισμὸς εἶναι — ὀφείλει νὰ εἶναι — ἰδεολογία τοῦ συνόλου. Τὴν ἰδέαν ὅμως τῆς Πατρίδος τὴν ἐξεπροσώπησαν πάντοτε, τὴν ἐξυπηρέτησαν καὶ τὴν ἐνεσάρκωσαν, ὡς ὀδηγοί, οἱ ὑψηλότερον ἰστάμενοι ὅσοι βεβαίως ἐταύτιζον τὴν ἀτομικὴν τῶν λύτρωσιν καὶ εὐδαιμονίαν, μὲ τὰς συνολικὰς ἐπιδιώξεις καὶ πόθους καὶ ἡγωνίζοντο δι' αὐτούς. Οἱ μεγάλοι ἥρωες τοῦ Εἰκοσιένα εἶχαν ἤδη πολεμήσει, ὡς Κλέφτες καὶ ὡς Ἀρματολοί, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Γένους. Οἱ ὑπολογισταὶ καὶ ὅσοι ἐξελάμβανον τὴν Πατρίδα, ὡς ἐννοίαν μόνον πολιτικὴν, ἀπουσίασαν τὴν ὥραν τῆς δράσεως. Καὶ βραδύτερον, ὅσοι ἐστεροῦντο τοῦ πνεύματος τῆς αὐτοθυσίας, ὠρρώδησαν καὶ ὑστέρησαν εἰς δημιουργικὴν δρᾶσιν καὶ ἐν πολλοῖς ὠδήγησαν, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, εἰς τὸ τέλος τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ τοῦ μαρασμοῦ. Ἡ Ἐθνικὴ ψυχὴ μόνον πιστεύουσα ἐθαυματούργησε καὶ θαυματοουργεῖ πάντοτε. Μὲ ἡγέτας ἐκείνους, τῶν ὁποίων αἱ ψυχαὶ τρικυμίζονται ἀπὸ πίστιν πρὸς τὴν αἰωνίαν ζωὴν τῆς καὶ ἀπὸ θυελλώδη ὄρμην ἀπολυτρώσεως καὶ ἀνενδότου ἀγῶνος ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ τὰ ἀξιολογώτερα σφάγια εἰς τὸν καθημαγμένον βωμὸν τῆς Πατρίδος τὰ προσέφευγον, ὡς γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ἡ ἡγεσία, ὁ κλῆρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Ἄς μὴ ἀκκιζώμεθα ἐνώπιον τῶν ἡρώων ἐκείνων, ὡς τάχα ἀνώτεροι αὐτῶν εἰς ἔργα πολιτιστικά· ἄς μεριμνήσωμεν νὰ τοὺς μιμηθῶμεν.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΑΜΙΑΚΑ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΡΩΜΗ, ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΕΝΤΟΣ Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟ "ΑΠΟΣΤΟΛΑΤΟΝ, (ΑΠΟΣΤΟΛΗΝ) ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΝ ΤΩ ΚΟΣΜΩ

11—18 Ὀκτωβρίου 1967

Πρὸς

Τῆν Ἀριστίνδην Διοικουσαν Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐ ν τ α ὕ θ α .

Μακαριώτατε Πρόεδρε,

1. Ἀποδεχθεὶς τὸν διορισμὸν τῆς Ἱ. Συνόδου ὡς παρατηρητοῦ (observateur consultant) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ συγκροτηθὲν Γ' Παγκόσμιον Συνέδριον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ «Ἀποστολάτου» (ἀποστολῆς) τῶν λαϊκῶν ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ καὶ ἐγκαίρως παρευρεθεὶς κατὰ τὴν ἐναρξίν τοῦ Συνεδρίου καὶ παρακολουθήσας ἀνελλιπῶς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, εὐλαβῶς ἀναφέρω τὰ κάτωθι:

2. Ὡς γνωστὸν, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ XXIII ἐν τῇ ἱστορίᾳ, τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον κατεῖχεν ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας θέσιν ὑποδεστέραν τῆς τῶν κληρικῶν, ἐν δὲ τῇ λειτουργίᾳ αὐτοῦ καὶ τῇ πράξει ὅλως παθητικὴν, ἀπλῶς ἀπεκδεχόμενον τὴν μονομερῆ ποιμαντορικὴν ἐνέργειαν τοῦ κλήρου, ὅστις ἐν τούτῳ, συμφώνως ἄλλως τε τῷ ὅλῳ συστήματι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, διεκυβέρνησα τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν λαὸν αὐτῆς αὐταρχικῶς καὶ ἐπιτακτικῶς, μέχρι οὗ ἐγένετο πλέον ἢ ἀντιληπτὸν ὅτι, δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν καὶ ἄλλας σημαντικώτερας, ἤρχισε τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον νὰ ἀπομακρύνεται τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ὑπὸ τύπον ἀδιαφορίας, εἴτε θετικώτερας ἐγκαταλείψεως αὐτῆς, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ δι' ἐκδηλώσεων ἐχθρότητος πρὸς αὐτὴν, κατ' ἐπίδρασιν μάλιστα τῶν ἀντιθησκευτικῶν καὶ ἀθέων ιδεολογικῶν συστημάτων, τὰ ὁποῖα κυριαρχοῦν εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν.

3. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἐν τούτοις τοῦ τρ. αἰῶνος ἤρχισε λαϊκὴ τις κίνησις διὰ τῶν ποικιλοτρόπων θρησκευτικῶν (ἐθνικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) ὀργανώσεων καὶ τούτων λειτουργουσῶν ὑπὸ τὴν ἄκραν αὐθεντίαν καὶ καθοδήγησιν τοῦ κατὰ χώρας κλήρου καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἱκανῆς ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο μᾶλλον φιλελευθέρως, διὰ τὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, βιβλιογραφίας, (ἥς ἐπὶ κεφαλῆς ἦσαν οἱ περίφημοι μοναχοὶ συγγραφεῖς Congar καὶ Küng) καὶ τέλος διὰ τῆς συγκροτήσεως τοῦ κατὰ μᾶλλον καὶ ἥττον μονίμου παγκοσμίου καθολικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Συνεδρίου τῶν Λαϊκῶν, τὸ ὁποῖον ἐνεφανίσθη εἰς δύο προγενεστέρως συν-

ελεύσεις αὐτοῦ, μὲ τάσεις ἀναζωογονήσεως τῆς θέσεως τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ταῦτα πάντα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἤδη πρὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, κίνησις τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου, μὲ τάσεις ἀνακαταλήψεως τῆς κανονικῆς θέσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, περίπου εἰς τὸν βαθμὸν, τὸν ὁποῖον φθάνει (θεωρητικῶς) τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ κίνησις αὕτη ἔλαβεν ἐπισημοτέραν μορφήν καὶ χαρακτῆρα διὰ τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου (1962-64), ἥτις ὡς ἐν τοῖς λοιποῖς ἔδωκεν ἐντελῶς διάφορον, τῆς μέχρι τοῦδε κρατούσης θέσιν εἰς τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ, ὡς αὕτη καθωρίσθη διὰ τοῦ ἐγκριτικοῦ παπικοῦ διατάγματος τῆς 18ης Νοεμβρίου 1965, τῆς ἀποφάσεως τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου (διὰ ψήφων 2.340 κατὰ 2) περὶ τοῦ ἀποστολάτου τῶν λαϊκῶν, ἐν ᾧ λεπτομερῶς ἐξετάζονται καὶ καθορίζονται ἡ κλήσις τῶν λαϊκῶν εἰς τὸ Ἀποστολάτον τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἐπιδιωκόμενοι σκοποί, τὰ διάφορα πεδία ἀποστολικῆς δράσεως τῶν λαϊκῶν, οἱ διάφοροι τρόποι αὐτῆς, ἡ θέσις καὶ σχέσις τῶν λαϊκῶν πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν, τὰ μέσα ἐφαρμογῆς καὶ ἡ παπικὴ προτροπὴ πρὸς ἐφαρμογὴν τούτων. Ἡ νέα αὕτη συνοδικὴ καὶ παπικὴ ἀπόφασις περὶ τῶν λαϊκῶν, ὅλως διάφορος μὲ τὰ ἐν τῷ Codex Juris Canonici τοῦ 1917 ὀριζόμενα (Κανόνες 682-725), ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ ἀφετηρίαν νέας ζωηροτάτης κινήσεως τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἰς τὰ ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τμήματα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία καὶ μετὰ τὴν ἀναγνωρισθεῖσαν ἐπισήμως θέσιν τῶν λαϊκῶν ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ, ἐχρησιμοποιήθη διὰ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Γ' Συνεδρίου τῶν λαϊκῶν, τοῦ ὁποίου ἡ διεξαγωγὴ καὶ αἱ ἀποφάσεις καταδεικνύουν τὴν ὅλως φιλελευθέρως βᾶσιν, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ νέα διαρρυθμιστικὴ θέσις τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

4. Τὸ Συνέδριον τοῦτο, πολυπληθέστατον (2.500—3.000 μέλη), ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὰς ὡς ἄνω ἀποφάσεις τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, ἐπέσημοποίησε τὴν ὅλως πρωτοφανῆ ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ, σπουδαίως ἐκτιμηθεῖσαν παρὰ τῆς συγχρόνως συνεδριαζούσης ἐπίσης πρωτοφανοῦς ἐπισκοπικῆς Συνόδου, ὡς ὀργάνου ἀντιπροσωπευτικοῦ τῆς ἐπισκοπικῆς ἐξουσίας παρὰ τῷ Πάπᾳ, πρότερον παντελῶς ἀγνώστου εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

5. Τὸ παγκόσμιον τοῦτο Συνέδριον ὑπῆρξε πανηγυρική ἡχώ καὶ παγκόσμιος ἐκδήλωσις τῶν μεταρρυθμιστικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, ὡς καὶ συγχρόνως δεῖγμα τῶν ἀπελευθερωτικῶν μεταρρυθμιστικῶν τάσεων, αἱ ὁποῖαι κυριαρχοῦν ἤδη ἐν ὅλῃ τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Τὸ Συνέδριον ἔδωσε δεῖγμα, ἀφ' ἑνὸς ἐλλόγου καὶ ἐνσυνειδήτου ἀφοσιώσεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐλευθέρας πλέον καὶ ἐνσυνειδήτου ἀναστροφῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ περιβάλλοντι, δι' ἐπιδείξεως, οὐχὶ ἀπλῶς ἐνδιαφέροντος διὰ τὰ μεγάλα ἐκκλησιαστικά προβλήματα, ἀλλὰ καὶ πρωτοβουλίας προτάσεων λύσεως αὐτῶν καὶ ἄκρως μεταρρυθμιστικῶν ἐνεργειῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ζωῇ, αἵτινες ἐτύγχανον ἐπιμελημένης προσοχῆς ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρχίας. Σημειωθῆτω δὲ ὅτι τὸ πλῆρωμα τοῦ Συνεδρίου ἀπετελεῖτο κατὰ μέγιστον μέρος ἀπὸ ἐκπροσώπων τῆς ρωμαιοκαθολικῆς νεολαίας, πλαισιουμένης κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς προελεύσεις ὑπὸ τῶν κληρικῶν (ἐπισκόπων καὶ νεαρῶν κληρικῶν) ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου τῶν 5 ἡπείρων καὶ τῶν ἐπὶ μέρος συνεπτέξ Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, οἱ ὁποῖοι τελευταῖοι, παρὰ τὸ ἐν πολλοῖς νεόφυτον αὐτῶν, διεξεδίκουν μετὰ κύρους τὰς προτάσεις των, σχετικὰς μὲ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν ἐν πολλοῖς ὑπαναπτύκτων αὐτῶν χωρῶν. Ἡ δὲ συμμετοχὴ εἰς τὸ Συνέδριον τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου ἐγένετο διὰ τῶν ποικιλωνύμων κατὰ χώρας θρησκευτικῶν ὀργανώσεων, αἱ ὁποῖαι, ἀναγνωρίζουσαι τὴν θέσιν των ἕναντι τῆς Ἐκκλησίας, κατέχουσι ταύτην κατὰ πλήρη τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας ἐγκρισιν καὶ ἀποδοχὴν.

6. Τὸ γεγονός ὅτι τὸ συνέδριον ὀργανώθη ταυτοχρόνως μὲ τὴν πρωτοφανῆ ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων, ἥτις συνῆλθεν ἐπὶ ἐκτελέσει ἀποφάσεως τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου καὶ ριζικῆ μεταρρυθμίσει, περίπου κατὰ τὸ ὀρθόδοξον πρότυπον, τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπέτρεψεν ἄμεσον ἐπαφὴν ἀμοτέρων καὶ δι' ἀμοιβαίων ἀντιπροσωπειῶν ἀκόμη, τῶν λαϊκῶν πρὸς τὴν Σύνοδον καὶ τῆς Συνόδου πρὸς τὸ Συνέδριον, τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου μετὰ τῆς Ἱεραρχίας, τοῦθ' ὅπερ διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὴν πρότερον ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ κατάστασιν, σημαίνει καθαρὰν ἐπανάστασιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ πλήρει αὐτῆς ἀνακαινισμῷ.

7. Εἶναι δὲ σπουδαῖον, ὅτι ἡ ἐκ μέρους μας ἀποδοχὴ τῆς προσκλήσεως καὶ ἡ ἀποστολὴ παρατηρητοῦ εἰς τὸ Συνέδριον συνετέλεσεν ὥστε ἡ Ἐκκλησία μας, ἐξ ἄμεσου ἀντιλήψεως καὶ ἐπαφῆς, νὰ λάβῃ γνῶσιν καὶ ἀκριβῆ πληροφορίαν περὶ τῶν ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ συμβαινόντων καὶ τῶν τεραστίων ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων καὶ ζυμώσεων.

8. Ἡ κατάστασις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ XXIII θὰ ἡδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς [τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου περιγραφομένην (Ματθ. 7, 9—10), διὰ νὰ ἀνανήψῃ ἔκτοτε καί, διὰ

τῆς δράσεως τῶν δύο τελευταίων Παπῶν, τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Συνεδρίου τῶν Λαϊκῶν, νὰ σημειώσῃ σπανίαν ἄνοδον εἰς τὴν συνείδησιν τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, ἀκόμη καὶ τῆς ἐξωκαθολικῆς, καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ τεραστίου κύρους της, γενικῶς νῦν ἀναγνωριζομένου.

9. Οἱ ἐξ ὅλων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν παρατηρηταὶ ἔτυχον σπουδαίας ὑποδοχῆς ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου, ἐδόθη δ' εἰς αὐτοὺς ἐλευθερία συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, μέχρι καὶ ἀναθέσεως τῆς προεδρίας πολλῶν ἐκ τῶν τμημάτων αὐτοῦ καὶ τῶν ὑποεπιτροπῶν εἰς μὴ καθολικοὺς παρατηρητάς. (Τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν μάλιστα παρέστησαν εἰς τὴν ἐπίσημον λειτουργίαν τοῦ Πάπα ἐν τῇ Βασιλικῇ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ὡς ἀναγνώσται κατ' αὐτὴν ὀρισμένων περικοπῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τῆς παπικῆς λειτουργίας !).

10. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν νέαν κατεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ τώρα ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἔναντι τῶν μὴ καθολικῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀκόμη θρησκειῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀθέων, ἐπὶ ἀνακτῆσει παγκοσμίου κύρους ἀληθινῆς χριστιανικῆς ἡγεσίας ἐν τῷ κόσμῳ. Μὴ νομισθῆ δέ, ὅτι δὲν ὑπάρχουν καὶ ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ συντηρητικὰ στοιχεῖα, ἐκπροσωποῦντα τὴν παλαιὰν κατεύθυνσιν τῆς στασιμότητος—ὑπάρχουν πολλά, ἀλλὰ ταῦτα, ἐκτὸς τῆς χριστιανικῆς εὐπρεπείας ὡς πρὸς τὰς πρεσβευομένας ὑπ' αὐτῶν ἀρχάς, συνεμερίστησαν τὴν γενομένην μεταβολὴν καὶ τὴν ὅλην νέαν νοοτροπίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ καταγίνονται εἰς τὴν φρόνιμον προσαρμογὴν τῶν μεταρρυθμίσεων, ὧν τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀνεγνώρισαν, ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἐξ ἀντιθέτου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μεγαλείου. Τοῦτο δὲ σαφῶς ἐγένετο, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Ἐκκλησία ἔβλεπεν ἑαυτὴν ἐγκαταλελειμμένην ἐκ τῶν τέκνων της καὶ κινδυνεύουσαν νὰ ἀποθάνῃ ἐκ τοῦ ἐξ ἀσφυξίας καὶ ἀπομονώσεως θανάτου. Ἦδη σφύζει καὶ πάλιν ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἀληθινὴ χριστιανικὴ ζωὴ, ἐπιβληθεῖσα εἰς ὀλόκληρον τὸν χριστιανικὸν κόσμον, ἐπὶ ἀναδείξει τοῦ καθολικοῦ μεγαλείου, ἐπιβαλλομένου πρῶτον δι' αὐτοῦ τοῦ Πάπα, διὰ τὴν ἀπόλυτον ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ τηρουμένην θέσιν αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ κῦρος καὶ διὰ τῶν μοναδικῶν ἀποφάσεων τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου ὡς πρὸς τὰ φλέγοντα κοινωνικὰ προβλήματα.

11. Εἶναι βεβαίως ἀδύνατον νὰ ἀναπτύξῃ τις ἐδῶ τὰ τῶν σπουδαίων αὐτῶν ἐξελίξεων μετὰ τῶν μεταπτώσεων των, εἶναι ὅμως ἡ γενομένη μεταβολὴ ὑποδειγματικὴ διὰ πᾶσαν στατικὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, ἐπιλήσιμονα τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς ἀποστολῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

12. Ὁ τίτλος τοῦ Συνεδρίου ἦτο :

Γ' Παγκόσμιον Συνέδριον διὰ τὸ Ἀποστολαῖον τῶν Λαϊκῶν : «Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ ἀνθρώπου».

Τὸ δὲ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα ἦτο τὸ ἐξῆς :
Πανορθόδοξη λειτουργία ἐν τῇ Βασιλικῇ τοῦ Ἀ-
γίου Πέτρου, ἐπ' εὐκαιρίᾳ καὶ τῆς 5ης ἐπετείου τῆς
Β' Βατικανῆς Συνόδου.

Τὸ ὅλον ὡς ἄνω θέμα διηρέθη εἰς δύο μέρη :

α) Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος.

β) Οἱ λαϊκοὶ ἐν τῇ ἀνακαινίσει τῆς Ἐκκλησίας.
Ἐκαστον δὲ τῶν θεμάτων ὑποδιηρέθη εἰς τὰ κά-
τωθι θέματα, συζητηθέντα εἰς τὰ διαιρεθέντα διάφορα
τμήματα καὶ ὑποτμήματα τοῦ Συνεδρίου.

Τὸ πρῶτον μέρος : «Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος».

1) Ποῖα εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ γεγονότα τοῦ
σημερινοῦ κόσμου ;

2) Κατὰ ποῖον λόγον κληρονομηθεῖσαι ἀξίαι
(θρησκευτικαί, ἠθικαί, κοινωνικαὶ κλπ.) βοηθοῦν σή-
μερον πρὸς κατανόησιν τῶν νέων παραγόντων καὶ
ἐνθαρρύνουν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῶν ;

3) Ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς θρησκευτικῆς σκέψεως,
ποῖαι εἶναι αἱ νέαι ἐμφάσεις, αἱ ἐσωτερικαὶ ἐνέργειαι
καὶ αἱ ἀνακαλύψεις, αἱ ὁποῖαι βοηθοῦν σήμερον εἰς τὴν
ἀντιμετώπισιν τῆς συγχρόνου πραγματικότητος ;

4) Ποῖαι εἶναι αἱ ἀπαιτήσεις τῆς νέας καταστά-
σεως ; Καὶ πῶς δύνανται νὰ ἀντικρουσθῶν αἱ ἀπαιτή-
σεις αὗται παρὰ τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου καὶ παρὰ τοῦ
σημερινοῦ χριστιανοῦ ;

Τὰ τέσσαρα ταῦτα κύρια θέματα τοῦ πρώτου μέ-
ρους, τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν εἰς τὰ διάφορα ὑποτμή-
ματα, (ὧν πολλὰ προηδρεύοντο καὶ ὑπὸ μὴ καθολικῶν),
ὑποδιηρέθησαν εἰς τὰ ἐξῆς ὀκτὼ θέματα :

A) Ὁ ἄνθρωπος καθ' ἑαυτόν.

1) Πνευματικὴ διάθεσις τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου.

B) Προσωπικαὶ σχέσεις :

2) Ἡ οἰκογένεια ἐν τῇ σημερινῇ ἐξελίξει τῆς κοι-
νωνίας.

3) Συνεργασία μεταξὺ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν εἰς τὰ
διάφορα πεδία τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

4) Ἐντάσεις μεταξὺ τῶν γενεῶν.

Γ) Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ ἡνοποιημένῳ κόσμῳ.

5) Κοινωνικαὶ ἐπικοινωνίαι : ἐκπολιτιστικὴ ἐπα-
νάστασις.

6) Ἐξελίξεις (οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις καὶ ἐπιτεύγμα-
τα ὡς πρὸς τὰς ἐκπολιτιστικὰς καὶ κοινωνικὰς εὐ-
θύνας) εἰς τὴν παγκόσμιον κοινωνίαν.

7) Εἰρήνη καὶ παγκόσμιος κοινότης.

8) Μετανάστευσις.

Δεύτερον Μέρος.

13. Οἱ λαϊκοὶ εἰς τὴν ἀνακαινίσει τῆς Ἐκκλησίας,
ἐν σχέσει μὲ τὴν πρόσφατον διδασκαλίαν τῆς Συνόδου
(Β' τοῦ Βατικανοῦ).

Τὸ θέμα τοῦτο ἀνελύθη :

1) Ποῖα εἶναι τὰ προβλήματα τὰ προερχόμενα

ἀπὸ τὰς ἀκριβεῖς περιστάσεις καὶ τὴν νοοτροπίαν τοῦ
σημερινοῦ ἀνθρώπου ;

2) Ἡ Σύνοδος (Β' τοῦ Βατικανοῦ) παρέχει ἐν
προκειμένῳ κάτι τὸ νέον ;

3) Ἐὰν ναί, αὐτοὶ οἱ νέοι προσανατολισμοὶ ἀντι-
μετωπίζουν τὰς ἀνάγκας τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ;

4) Πῶς δύνανται νὰ προσαρμοσθῶν ;

5) Ποῖα σημεῖα φαίνονται προκαλοῦντα ἰδιαιτέραν
προσοχὴν διὰ τὰ ἐπερχόμενα ἔτη ;

Ταῦτα ὑποδιηρέθησαν εἰς τὰ διάφορα τμήματα εἰς
τὰ ἐξῆς ὀκτὼ ὑποθέματα :

1) Ἐμφάνισις τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος εἰς
μορφὰς υἱοθετουμένας ἀπὸ τὴν νοοτροπίαν τοῦ σημε-
ρινοῦ ἀνθρώπου.

2) Χριστιανικὴ ἐκπαίδευσις ἐν τῷ σχολείῳ καὶ
ἐκτὸς αὐτοῦ.

3) Νέαι μέθοδοι μορφώσεως τῶν σημερινῶν χρι-
στιανῶν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν των εἰς τὰ διά-
φορα περιβάλλοντα.

4) Διάλογος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

5) Ὁ ρόλος τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν ἀνακαινίσει τῶν
ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων.

6) Ἀνακαινίσεις («aggiornamento») τῶν λαϊκῶν
ὀργανώσεων.

7) Ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν ἱεραποστο-
λικὴν δράσιν τῆς Ἐκκλησίας.

8) Οἰκουμενικὸς διάλογος καὶ συνεργασία.

14. Ἡ ἐπὶ τῶν διαφόρων τούτων θεμάτων συζη-
τησις, καίτοι διευθυνομένη παρὰ λαϊκῶν (ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον μηδεμίαν ἐχόντων θεολογικὴν κατάρτισιν),
ὑπῆρξεν ἀναλυτικωτάτη καὶ θετικὴ, ὡς ἐμπνεομένη
ὑπὸ τοῦ βαθυτάτου αἰσθήματος τῆς ἀνάγκης ριζικῆς
μεταρρυθμίσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὀριστικῆς δια-
γραφῆς τοῦ μέχρι τοῦδε κρατοῦντος κακοῦ κληρικα-
λισμοῦ (καὶ παρὰ ταῦτα τοῦ κλήρου, ἀπολαμβάνοντος
πλήρους σεβασμοῦ καὶ τηροῦντος ἀκόμη τὸ κύρος αὐ-
τοῦ παρὰ τῷ λαϊκῷ στοιχείῳ).

15. Ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἄκρως φιλελευθέρα (ὑπὸ τὴν
καλὴν ἔννοιαν) τάσις τῆς λαϊκῆς νοοτροπίας ἐναντι
τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν προβλημάτων αὐτῆς, ἥς τὴν
ἀπαρχὴν καὶ ἀφετηρίαν εὕρισκει τις εἰς αὐτὴν τὴν
θέσιν τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ', τὴν Β' Βατικανῆς
Συνόδου καὶ τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων ἐναντι τῶν
φλεγόντων τούτων προβλημάτων, σπουδαίως ὑπε-
γράμμισε τὴν ὑπὸ κλήρου καὶ λαοῦ ποθουμένην καὶ
ἐπιδιωκομένην μεταρρυθμιστικὴν τάσιν τῆς Ἐκκλη-
σίας, ἥτις οὕτω διὰ φρονίμου χειρισμοῦ τῆς τάσεως
αὐτῆς, ὀδηγεῖ θετικῶς εἰς τὴν εὐστάθειαν τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ τὴν διατήρησιν ἀκμαίου τοῦ κύρους αὐτῆς
ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀσταθοῦς πεδίου τῶν πολλαπλῶν ζυ-
μώσεων καὶ ἐξελίξεων τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Ἐν
μῖᾳ λέξει, οἱ κυβερνῶντες τὴν Ἐκκλησίαν ἔχουν πλήρη
συνείδησιν τῶν πολλαπλῶν τῆς ἐλλείψεων, παραλεί-
ψων καὶ τῆς οὐραγικῆς θέσεως, ἣν κατεῖχεν ἡ Ἐκ-
κλησία καὶ μὲ ἀπόφασιν θαρραλέαν ἐπιχειροῦν τὴν

ἐξαγωγήν αὐτῆς ἐκ τῆς ἐλώδους καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθεν ἐκ τῆς ἀκατανοησίας τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ τῶν προβλημάτων της.

Ἡ διοικουμένη δ' ἐκκλησία (ὁ λαὸς) ἔχουσα πλήρη συνείδησιν τῶν δικαιωμάτων της ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ, ἐν βαθυτάτῃ συνείδησει τῆς χριστιανικῆς της εὐθύνης, ζητεῖ τὴν οὐχὶ ἐν ἐχθρότητι πρὸς τὴν διοικοῦσαν τάξιν, ἀλλ' ἐν στενῇ συνεργασίᾳ πρὸς αὐτήν, ἄμεσον διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων, ἐπὶ πλήρει ἀποκαταστάσει τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν πραγματικὴν καὶ ὄχι τὴν οὐτοπιστικὴν ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοινωνίας θέσιν της. Οὕτω τὸ Συνέδριον, διὰ τῆς θαυμασίας διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν του, ἐν ὄψει τῆς τελείας καὶ ὑποδειγματικῆς (ἰδίᾳ διὰ τὸ πολυάριθμον τῶν μελῶν του) ὀργανώσεώς του, ἔδωκεν ἐν τῷ συνόλῳ ἀρίστην εἰκόνα τῆς σημερινῆς θέσεως τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁδεύουσας ὀλοταχῶς, ἐπὶ παρακολούθησιν τῶν τάχιστα ἐξελισσομένων σημερινῶν περιστάσεων, πρὸς τὴν ἀνόρθωσιν καὶ τὸν ἀνακαινισμόν αὐτῆς, διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἀνευ ἀναβολῆς τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποστολῆς αὐτῆς, ἥτις οὐδεμίᾳ ἄλλῃ εἶναι ἢ ἡ κατὰ Χριστὸν σωτηρία τῶν εἰς Αὐτὸν πιστευόντων.

17. Ἡ ὀργάνωσις τοῦ τεραστίου Συνεδρίου (2.500—3.000 μέλη), οὐ μόνον ὡς πρὸς τὰ τεχνικὰ (διευθετήσεως χώρων συνεδριάσεων, κατοικίας καὶ διαίτης τῶν συνέδρων κλπ.), ἀλλὰ κυρίως ὡς πρὸς τὰ πνευματικὰ (διάρθρωσις καὶ ἀνάλυσις τῶν θεμάτων καὶ παραπομπὴ αὐτῶν εἰς τὰς ἀρμοδίως καταρτιζόμενας ἐπιτροπὰς καὶ ὑποεπιτροπὰς, πρὸς πλήρη ἐξονυχισμόν αὐτῶν, καὶ ἡ συνεχῆς διὰ καταλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπικοινωνία τῶν τμημάτων καὶ ὑποτμημάτων μετὰ τῆς ὀλομελείας τοῦ Συνεδρίου, ἐκδηλουμένη εἰς ἀναφοράς, ἐκθέσεις καὶ διαφωτιστικὰς διαλέξεις καὶ εἰσηγήσεις ἐν αὐτῷ), ὑπῆρξε τελεία καὶ ἰδανικὴ καὶ ὡς πρὸς τὸ ὅλον καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ λόγου τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν παρατηρητῶν καὶ ἐπισκεπτῶν καὶ ἀκροατῶν αὐτοῦ ἀκόμη, ἐπὶ παντελεῖ ἀπουσία νευρικότητος ἢ ἀπρεπῶν ἐπεμβάσεων, δημιουργουσῶν θόρυβον καὶ ὀχλαγωγίαν, ἀναξίων τῆς χριστιανικῆς πνευματικότητος.

18. Ἡ ταυτόχρονος λειτουργία τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, ἥτις συνεζήτει ἀπὸ περιωπῆς ἐπὶ θεμάτων, ἐφ' ὧν δὲν εἶχεν ὀριστικῶς ἀποφανθῆ ἢ Β' Βατικανῆ Σύνοδος καὶ ὁ Πάπας (οἱ μικτοὶ γάμοι, ἡ ἐκκλησιαστικὴ μὀρφωσις τοῦ κλήρου, ἡ κατήχησις τῶν λαϊκῶν ἐπὶ ἀποκτήσει γνησίας ἐκκλησιαστικῆς συνείδησεως, ἡ σύγχρονος ποιμαντορικὴ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας κλπ.) ὑπῆρξε βασικῆς σημασίας διὰ τὰς τελικὰς καὶ ὀριστικὰς ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου, αἱ ὁποῖαι τελικῶς θὰ ὑπεβάλλοντο εἰς τὸν Πάπαν πρὸς ἐπικύρωσιν καὶ ἐφαρμογὴν.

19. Ἡ τελετουργικὴ ὀργάνωσις τοῦ Συνεδρίου, ἀπὸ τῶν μεγάλων συλλειτουργικῶν λειτουργιῶν εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον καὶ ἄλλα μεγάλα ἐκκλησιαστικὰ κέντρα (Ἅγιον Παῦλον κλπ.), αἱ καθημεριναὶ προσευχαί, ἡ κατ' ἰδίαν εἰς ὀρισμένους ἱεροὺς τόπους θρησκευτικῆ

περισυλλογῆ (meditationes) τῶν μελῶν, ἡ ἐξομολόγησις, ἐκλεκτὰ καὶ σύντομα κηρύγματα καὶ ἡ ὅλη φροντίς πλήρους πνευματικῆς καὶ τελετουργικῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν συνέδρων, ἔφθασε τὴν τελειότητα.

20. Τὸ κορύφωμα δὲ ταύτης, ἐν ὄψει τῆς παρουσίας τῶν ἑτεροδόξων παρατηρητῶν καὶ ἀκροατῶν, ἦτο ὅτι κατηρτίσθησαν κοινὰ τελετουργικὰ ἐκδηλώσεις, θὰ ἔλεγον ἀνεπιφυλάκτως προτεσταντικῆς σχεδὸν τελετουργικῆς κατασκευῆς, ἵνα μὴ λείψῃ ἡ τελετουργικὴ ἐξυπηρετήσις ἀπὸ τοῦς μὴ καθολικοὺς καὶ τονωθῇ ἡ κοινὴ συμπροσευχὴ ἀπὸ χριστιανικῆς ἐπόψεως πάντων, ἔστω καὶ παρὰ τὴν μὴ ἐπιτευχθεῖσαν εἰσέτι communicatio in sacris, ἐναντι τῆς προτέρας λυπηρᾶς καταστάσεως, τῆς ἀπαγορευούσης τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀπαγγελίαν καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Κυριακῆς προσευχῆς! Τοῦτο γενόμενον καὶ κατ' αὐτὴν τὴν παπικὴν λειτουργίαν καταδεικνύει, ἐναντι τῆς προτέρας καταστάσεως, τὸ ἀφάνταστον μεταρρυθμιστικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον κρατεῖ εἰς τὴν σημερινὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν.

21. Ἡ εἰς τὰς συζητήσεις τῆς ὀλομελείας τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν ἐπιτροπῶν καὶ ὑποεπιτροπῶν τῶν παρατηρητῶν κρατοῦσα ἐλευθερία συμμετοχῆς τῶν ξένων παρατηρητῶν, συνετέλεσεν ὥστε νὰ περιληφθοῦν πολλὰ ἀντιλήψεις τοῦτων εἰς τὰς συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου καὶ νὰ σημειώσουν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν διὰ τὸν συγχρωτισμόν αὐτῶν μετὰ τῶν καθολικῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου, ἐπὶ προπαρασκευῇ τοῦ ἐδάφους τῆς ἀμοιβαίας συνεννοήσεως ἐπὶ καθαρῶς χριστιανικοῦ ἐπιπέδου. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω, ὅτι ἡ ἐπέμβασις ἡμῶν συνέτεινεν εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου «λαὸς τοῦ Θεοῦ», ἀπὸ τὴν διὰ τοῦ ὅρου ἐνδειξὴν τῶν λαϊκῶν, εἰς τὴν ἐνδειξὴν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, κλήρου δηλ. καὶ λαοῦ, ὡς καὶ ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ κοινωνίᾳ νὰ καθορισθῇ, ὅτι αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἐπίδειξιν ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας, ὀλοκλήρου τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, καὶ, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ἐνὸς ἐκάστου χριστιανοῦ διὰ βίου ἀληθῶς χριστιανικοῦ, καθ' ὃν δὲν ζῆ τις ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἀπολύτως, ὡς παρὰ Παῦλον, ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

22. Ἡ πλήρης ἐκθεσις τῶν τοῦ παγκοσμίου τοῦτου Συνεδρίου εἰς τὸν περιωρισμένον μάλιστα χώρον τῆς ἐκθέσεως εἶναι ἀδύνατος. Ἴσως δ' ἐν περιλήψει τὸ Συνέδριον καὶ τὰ ἀποτελέσματά του ἀποδίδονται εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπέμβασιν κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν σύσκεψιν τῶν παρατηρητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ ἐξέθεσαν τὰς γνώμας καὶ ἐντυπώσεις των ἐκ τοῦ Συνεδρίου εἰς ἰδιαιτέραν συνεδρίασιν, προεδρευομένην ὑπὸ καθολικῶν ἐκπροσώπων τοῦ Συνεδρίου. Κατ' αὐτήν, ἀναπτύσσων τὰς ἐντυπώσεις μου, συνώψισα ταύτας εἰς τὰ ἐξῆς κύρια τρία σημεῖα :

23. α) Τὸ ἐπιδειχθὲν ὑπερζωηρὸν ἐνδιαφέρον τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου διὰ τὰ φλέγοντα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα ἐπιστοποίησεν, οὐ μόνον γινώσιν βαθεῖαν τῶν μεγάλων συγχρόνων προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ ζωηρὰν πα-

ρακολούθησαν αὐτῶν, πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας σήμερον ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἡ ἐμφανισθεῖσα αὕτη ὀριμότης ὁλοκλήρου τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀνάδειξιν πραγματικῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐναντι τῆς μέχρι τοῦδε στασιμότητος καὶ ἀδιαφορίας, ἐνεποίησεν κατάπληξιν, οὐ μόνον εἰς τοὺς ξένους παρατηρητάς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τοὺς καθολικοὺς κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, οἵτινες δὲν ἀνέμενον τοιαύτην ὀριμον παρακολούθησιν τῶν ζητημάτων καὶ ἔφρυσιν τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου διὰ τὴν ταχύτεραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν λύσιν τῶν μεγάλων καὶ φλεγόντων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, δι' ἧς παρουσιάζεται ὁλόκληρος ἢ σύγχρονος ρωμαιοκαθολικὴ κοινωνία φλεγόμενη ἀπὸ ἐπιθυμίαν ἀποκαταστάσεως τῆς εἰς τὴν κοινωνίαν κατὰ τὰς γραμμὰς καὶ τὰς κατευθύνσεις τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, ἰδίως ὡς πρὸς τὸ 13ον Σχῆμα αὐτῆς, καὶ τῶν δύο τελευταίων Παπῶν.

24. β) Ὁ τρόπος τῆς παρακολούθησως ἀπὸ μέρους τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου τῶν μεγάλων καὶ φλεγόντων κοινωνικῶν ζητημάτων, ἔδειξε σαφῶς, ὅτι τὰ μεγάλα ἐπίσης θεολογικὰ καὶ δογματικὰ καὶ λειτουργικὰ καὶ διοικητικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα παρακολουθοῦνται μὲν μετ' ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ταῦτα ἔρχονται ὡς πρὸς τὸ ἐπιδιωκόμενον ἐνδιαφέρον δεύτερα ἐναντι τῶν πρώτων. Τοῦτο εὐρίσκεται ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ τῶν διαθέσεων τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τοὺς προστοιμαζόμενους θεολογικοὺς διαλόγους, οἱ ὅποιοι χωρὶς οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ μειοῦται ἢ παραγνωρίζεται ἡ σημασία αὐτῶν, κατ' ἀνάγκην ἔρχονται δεύτεροι, διότι ὁ μετὰ τοῦ σημερινοῦ κόσμου διάλογος κατέχει τὴν πρώτην θέσιν. Τοῦτο δὲ ἀπλουστάτα, διότι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἐκπληρώσῃ κατὰ πρῶτον λόγον τὰς ἐναντι τῆς κοινωνίας ὑποχρεώσεις τῆς διὰ τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἔπειτα νὰ ἀσχοληθῇ βεβαίως μετὰ τὴν θεολογικὴν καὶ «σχολαστικὴν» ἔρευναν τῶν βασικῶν ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς θεολογικῶν ζητημάτων, τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν σχέσεις τῆς καὶ τὸν ἐξ αὐτῶν ἀναμενόμενον διάλογον, δι' ὃν ἄλλως τε ἀπὸ καθαρῶς θεολογικῆς πλευρᾶς κατέχει τάγματα ὁλόκληρα δεδοκιμασμένης ἀξίας θεολόγων, ἤδη ἀσχολουμένων μετὰ τὰ μεγάλα ταῦτα θεολογικὰ προβλήματα συστηματικῶς. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ διάλογος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ κύρους τοῦ μοναδικοῦ νόμου τῆς ἀγάπης εἶναι τὸ κύριον ζήτημα περὶ τὸ ὅποιον στρέφεται τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔπειτα οἱ θεολογικοὶ καὶ φιλοσοφικοὶ διάλογοι, οἱ ἀφορώντες εἰς τὴν πίστιν καὶ γνῶσιν. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἶναι ἡ κυριωτέρα γραμμὴ, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ σήμερον ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄλλως τε καὶ ἐν ταῖς Προτεσταντικαῖς Ἐκκλησίαις, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ προστοιμασίᾳ ἡμῶν διὰ τὸν πιθανολογούμενον διάλογον μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, νὰ μὴ νομίσωμεν ὅτι θὰ ἐμφανισθῶμεν διαιωνίζοντες συζητήσεις ἐπὶ θεολογικῶν ζητημάτων, ἐπι-

υποτιμήσει τῶν ζωτικῶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν θέσιν τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ προβλημάτων, διότι ἐκεῖνα θὰ ἔλθουν βεβαίως ἐν καιρῷ εἰς συζήτησιν, μετὰ τὴν ἐμπρέπουσαν προσοχὴν καὶ θεολογικὴν ἐμβρίθειαν δι' αὐτά.

25. γ) Τὸ ἐπιδειχθὲν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ μεγάλα ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας προβάλλει τὴν τεραστίαν εὐθύνην τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, ἀφ' ἐνὸς διὰ τῆς προπούσης κατηχῆσεως τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου, πρὸς σχηματισμὸν καὶ ἐμπέδωσιν γνησίας ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου δι' ἀκοίμητον καὶ ζωντανὴν ἐργασίαν καὶ δράσιν πρὸς πραγματικὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων καθοριζομένην γραμμὴν κατευθύνσεως τῆς Ἐκκλησίας Του, ἀφ' ἧς διὰ προτέραν πολυπραγμοσύνην ἢ καὶ ἀδιαφορίαν τῶν κυβερνόντων τὴν Ἐκκλησίαν, ἐξετράπη αὕτη, εὐρεθεῖσα εἰς τὰ πρὸ μικροῦ δημιουργηθὲν ἀδιέξοδον αὐτῆς, ἀφ' οὗ, τῇ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐξέρχεται τῶρα νικητρία διὰ τοῦ τονισμοῦ τῆς σημασίας τοῦ διαλόγου τῆς ἀγάπης μετὰ τὸν σημερινὸν κόσμον.

26. Πᾶσα ὀκνηρὰ ἢ ἀδιάφορος παραμέλησις ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐπιδειχθέντος ἐνδιαφέροντος τῶν λαϊκῶν διὰ τὴν λύσιν τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων ἐπὶ ἀποκαταστάσει τῆς Ἐκκλησίας, θὰ σημάνη ἀποξένωσιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου καὶ θετικὴν ἀποτυχίαν ἐκπληρώσεως τοῦ ἱεροῦ τῆς σκοποῦ καὶ τῆς μοναδικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἐν ἀγάπῃ κατανόησις τῶν προβλημάτων καὶ ἡ ἐπιδιώξις λύσεως αὐτῶν, τῇ βοθησίᾳ καὶ τῆς καθαρῶς μυσταγωγικῆς διαπαιδαγωγῆσεως τοῦ λαοῦ, θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς νέας ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, μετὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὅτι «μακάριόν ἐστιν δίδοναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν» (Πραξ. 20, 35).

27. Τὰ ὡς ἄνω (καίτοι κατ' ἀνάγκην παραλείπονται πολλὰ καὶ σπουδαῖα λεπτομέρειαι τῆς λειτουργίας τοῦ Συνεδρίου) εἶναι τὰ κύρια σημεῖα τῆς μεγαλειώδους χριστιανικῆς ἐκδηλώσεως, τὴν ὁποίαν ἐσημείωσε τὸ Γ' Παγκόσμιον Συνέδριον τῶν λαϊκῶν ἐν Ρώμῃ, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν ἱερῶν τάφων τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων, οἵτινες ἐγένοντο τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσωσι. (Α' Κοριν. 9, 22).

28. Ταῦτα δὲ πάντα κατέδειξαν ὅτι, παρὰ τὰ φληναφήματα τῶν ἐχθρῶν τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας, ἡ Ἐκκλησία, κατευθυνομένη ὑπὸ τῶν ἀξίων τοῦ ὀνόματος αὐτῶν ποιμένων τῆς, δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ ἐπιβληθῇ καὶ νικήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ εἰς τὸν ἀγῶνά τῆς κατὰ τοῦ κόσμου, διότι ὁ **ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑ**.*

Μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ
ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

* Ἀκολουθεῖ παράρτημα περὶ τῆς ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου ἐν Ρώμῃ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑΙ ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΗΡ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΑΠΟ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΖΙΧΝΩΝ

Γνωστόν ἐν Μακεδονίᾳ τὸ Μενοίκειον ὄρος¹. Μεταξὺ τῶν ποταμῶν Νέστου καὶ Στρυμόνος, βορείως τῶν πόλεων Σερρῶν καὶ Δράμας ἐκτεινόμενον, διαχωρίζεται εὐδιακρίτως εἰς Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικὸν, τοῦ ἀνατολικοῦ ὄντος γυμνοῦ καὶ ἀδένδρου, ἐξ οὗ καὶ ἡ κοινὴ αὐτοῦ ὀνομασία Μ π ὀ σ δ α γ (τουρκ. = γυμνὸν ὄρος). Συνέχεται δὲ καὶ μετὰ τοῦ καλουμένου Ὁρβήλου ὄρους, κοινῶς Π ε ρ ῖ ν ι². Ἐν τῷ δυτικῷ τμήματι τοῦ ὄρους, τὸ ὁποῖον κυρίως ἀποκαλεῖται Μενοίκειον, κεῖται ἡ παλαιάφοτος Ἱ. Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τῆς ὁποίας Κτίτωρ³ ἀνομολογεῖται ὁ ὄσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης.

Ἐν τῷ ἀνατολικῷ δὲ τμήματι, ὅπερ μᾶλλον εἶναι γνωστόν ὡς Μπρόσδαγ, ὑπῆρχε τὸ πάλαι ναῖσκος καὶ εἶτα Μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων (ὅπου τὸ χωρίον Καρλίκιοι, νῦν Χιονοχώριον⁴), συνδεομένη μετὰ τὰ πρῶτα ἀσκητικὰ βήματα τοῦ θεοφόρου τούτου Πατρός.

1. Πρῶτα βήματα.

Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1258 ἐν Σέρραις ἡ ἐγγυὺς τῶν Σερρῶν. Δὲν εἶναι γνωστόν τὸ βαπτιστικὸν τοῦ ὀνομα. Κατὰ τὸ ἔτος 1260, ἀποθανόντος τοῦ πατρός του — ἐνῶς ἤδη εἶχε προαποθάνει καὶ ἡ μήτηρ του — ἀνέλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατρός του, ἱερομόναχος Ἰωαννίκιος, ἐλθὼν ἐπὶ τούτῳ εἰς Σέρρας ἐξ ἀγίου Ὁρους, ἵνα μεριμνήσῃ περὶ τοῦ ἀπορφανισθέντος ἀνεψιοῦ

του. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἀσκητικώτατος, ἐπεζήτησεν ἐρημικόν τι μέρος ἵνα ἐγκατασταθῇ καὶ ὡς τοιοῦτο εὔρε τὸ παρὰ τὸν ρηθέντα ναῖσκος τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων, ἔνθα ἀπεσύρθη, συμπαλαβὼν μετ' ἑαυτοῦ τὸν ἀπορφανισθέντα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων ἀνεψιόν. Τοιοῦτοτρόπως « Τὸ παιδίον . . . ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις », ὡς ὁ Τίμιος Πρόδρομος (Λουκ. α' 80), καὶ ἐκεῖ ἐμεγάλωνε σωματικῶς καὶ ἰσχυροποιεῖτο ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς, ὑπὸ τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ ἀσκητοῦ θεοῦ του. Νηπιόθεν, ἀπὸ ἡλικίας δύο ἐτῶν, εὐρέθη εἰς τὴν ἐρημον ἐκείνην τοποθεσίαν, καὶ ἐκεῖ « ἦ ὕξανε καὶ ἐκραταίουτο πνεύματι . . . ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ » (αὐτόθι).

Ἄλλ' ἢ φήμη τοῦ ἀσκητοῦ Ἰωαννίκιου δὲν ἐβράδυνε νὰ διατρέξῃ τὴν περιοχὴν. Διὸ καὶ ἤρχισαν νὰ προσέρχωνται πρὸς αὐτόν, πληροφορούμενοι περὶ τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ, οἱ ποθοῦντες τὴν ἐρημικὴν καὶ μοναστικὴν ζωὴν. Παρέστη λοιπὸν ἀνάγκη νὰ κτισθοῦν μερικὰ κελλία καὶ νὰ δημιουργηθῇ βαθμηδὸν αὐτόθι μονὴ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ὅπως περιλάβῃ τοὺς προστρέχοντας ἵνα μνάσων ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἰωαννίκιου.

Ὅτε δὲ βραδύτερον ἡ Μονὴ αὕτη ἀνεπτύχθη καὶ συνεκροτήθη ἐπαρκῶς, ὁ Ἰωαννίκιος, βλέπων ὅτι συρρέουσι πολλοὶ ἀπὸ τῶν πέριξ πόλεων καὶ χωρίων, ἐλκυόμενοι ἐκ τῆς ἀγαθωτάτης φήμης του, ἀπεφάσισεν ὅπως παραδώσῃ τὴν Μονὴν εἰς πρόσωπον ἀξιῶν ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἡγουμενίαν αὐτῆς. Αὐτὸς δὲ, φίλος πάντοτε τῆς ἐρημικῆς μακαρίας ζωῆς, παρέλαβε πάλιν τὸν νεαρὸν ἀνεψιὸν καὶ ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, ἔνθα τῶν ὑφίσταται ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἐν τῷ Μενοικεῖῳ ὄρει. Κατ' ἀρχὰς κατώκησαν εἰς ὑπερκείμενον σπήλαιον. Ἐπειδὴ ὁμως ἦτο μεγάλη ἡ ὑγρασία τοῦ σπηλαίου, ὁ Ἰωαννίκιος, « ἐξελεθὼν αὐθις ἐκεῖθεν καὶ περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους γενόμενος », (ὡς ἀναφέρεται ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ γραφείσῃ βιογραφίᾳ), εὔρε προϋπάρχον τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἀλλ' ἄστεγον καὶ σεσαθρωμένον, τὰ δὲ πέριξ αὐτοῦ πλήρη ἀκανθῶν καὶ ἀγρίων φυτῶν. Τοῦ ἤρρεσεν ὁμως ἡ τοποθεσία, κυρίως διὰ τὴν δυσπρόσιτον αὐτῆς καὶ κρημνώδη ὄψιν: « ἐπεὶ ὁ περὶ αὐτὴν ἄπας χῶρος στενὸς μὲν ἦν καὶ βραχὺς καὶ πρὸς εἰσελεύσεις τε καὶ ἐξελεύσεις σχεδὸν δ' εἰπεῖν καὶ ὄλως ἄβατος, ὄλως κεκαλυμμένος ὑπὸ παντοίων ἀγρίων φυτῶν τε καὶ ἀκανθῶν ». (Πρβλ. « Τυπικὸν » τῆς Μονῆς, περὶ οὗ κατωτέρω).

1. Ὁ Μανουὴλ Γεδεών (Πατριαρχικοὶ Πίνακες, σελ. 404) ἐτυμολογεῖ τὴν ὀνομασίαν τοῦ ὄρους τούτου ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐν τῷ ὄρει χωρίου Μ ο ν ο σ π ῆ τ ο υ καλουμένου, ἐκλαμβάνων τὸ Μονόσπητον ὡς προερχόμενον ἐκ τῆς λέξεως μ ο ν ο σ π ῆ τ ο υ (= ἐρημίτης, ἀσκήσας αὐτόθι πρὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς Μονῆς), ἣτις παραφθαρθεῖσα ἐγένετο μενοικεῦς - μενοικεῦς, ἐξ οὗ Μενοίκειον ὄρος. Εὐφυῆς ἐτυμολογία, ἀλλ' οὐχὶ πιθανή, διότι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Μονόσπητον ἦτο ἄσημον καὶ ἐλάχιστον χωρίον ἐν τῷ ὄρει, διαλυθὲν περὶ τὸ 1800 μ.Χ. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα Μενοικεῦς, γνωστόν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος (οὕτως ὠνομάζετο π.χ. ὁ πατὴρ τοῦ Κρέοντος καὶ γυναικάδελφος τοῦ Οἰδίποδος), ἴσως συνδέεται μετὰ παλαιὸν τινα αὐτόθι ἀσκητὴν.

2. Ἐξ αὐτοῦ καὶ κομόπολις Περίνη, ΒΔ τοῦ Μελενίκου, πιθανολογούμενη καὶ ὡς ἔδρα ἐπισκοπῆς Φερεμῶν. (Βλ. « Ἐκκλησιολογία Ἀθήνησιν », ἐ. 1882, σελ. 344).

3. Προτιμωτέρων κρίνομεν καὶ ἡμεῖς τὴν γραφὴν « κτίτωρ » — καὶ οὐχὶ « κτήτωρ », ὅπερ σημαίνει τὸν κάτοχον καὶ κύριον, οὐχὶ δὲ πάντως τὸν ἰδρυτὴν, (ἐκ τοῦ ρ. κτῶμαι - ὦμαι) συνηγορεῖ δὲ καὶ τὸ ὁμηρικὸν « ἐυκτίμενον πτολίεθρον » = καλῶς ἐκτισμένον πόλις (ἀπὸ ρήματος κτίω, μὴ ὄντος ἐν χρήσει).

4. Ἡ ὀνομασία αὕτη, τὸσον ἡ τουρκικὴ Καρλίκιοι, ὅσον καὶ ἡ μεταγενετέρα ἀντιστοιχὸς ἑλληνικὴ Χιονοχώριον, ὀφείλεται εἰς παλαιὰν ἀσχολίαν τῶν κατοίκων, οἵτινες συνέλεγον χιόνα κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ ἐφύλαττον, ἐν ἔδει πάγου, ἵνα πωλήσωσιν αὐτὴν ἐν Σέρραις κατὰ τὸ θέρος.

Διὰ τοῦτο, ἐκριζώσας τὰ ἄγρια φυτὰ καὶ ἐπισκευάσας τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν «πεπαλαιωμένην οὕσαν καὶ ἄσκεπον, θηρίοις μόνοις καὶ ἔρπετοῖς οἰκητήριον, ἡσθεὶς τῆ τοῦ τόπου καθαριότητι καὶ ἡσυχίᾳ καὶ τῆς ἐκτὸς εἶναι συγχύσεως καὶ θορύβου καὶ κοσμικῆς ὀμιλίας, ἐν αὐτῷ ἔκρινε κατοικεῖν» (βλ. αὐτόθι). Ἐκτίσσε πλησίον τοῦ ἐκκλησιδίου μικρὰ δωμάτια καὶ ἔζη ἐν αὐτοῖς ἀσκητικώτατα μετὰ τοῦ, ἴσως ἤδη δεκαετοῦς, ἀνεψιοῦ του, ἀνατρέφων καὶ ἐκείνου ἀσκητικῶς καὶ ὁσιακῶς.

Βραδύτερον (1279 - 75), ἀφοῦ ἤρχισαν πάλιν νὰ προσέρχωνται παρ' αὐτῷ μοναχοὶ καὶ ἄλλοι θέλοντες νὰ μονάσωσιν, ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καὶ ὑποδειγματικὴν προσωπικότητά του, ἀπεφάσισε νὰ κτίσῃ καὶ ἐκεῖ μονήν. Καὶ ἐγένετο οὕτως ὁ πρῶτος Κτίτωρ τῆς περιφήμου Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τὴν ὁποίαν, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ βιογράφου ἀνεψιοῦ, «ἀνδρῶν ἀρετὴν μετιόντων ἀνέδειξεν οἰκητήριον», χρηματίας καὶ πρῶτος αὐτῆς Ἰγούμενος. Ὡρίσθη δ' εὐλόγως καὶ ὡς πνευματικὸς πατήρ παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Σερρών. Ἀμφότερα αἱ ιδιότητες αὐτοῦ ὡς ἡγουμένου καὶ πνευματικοῦ μαρτυροῦνται δι' ἐγγράφων τῶν Κωδίκων τῆς Μονῆς⁵.

5. Οἱ περισπούδαστοι τῆς Μονῆς Κώδικες καὶ λοιπὰ πολυτιμώτατα ἔγγραφα, ἀρχαῖα χειρόγραφα καὶ ἔντυποι ἐκδόσεις, τὸ Ἀρχεῖον ἐν γένει καὶ ἡ βιβλιοθήκη αὐτῆς, διηρπάγησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, μεθ' ὧν τῶν ἀνεκτιμήτου ἀξίας κειμηλίων. Δυνάμει ἐιδικοῦ ἄρθρου τῆς συνθήκης εἰρήνης τοῦ Νεῖγυ τοῦ 1919 ἀπεδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ διαρπαγείσα βιβλιοθήκη καὶ παρελήφθη κατὰ τὸ 1924 ὑπὸ τοῦ ἐιδικῶς μεταβάντος εἰς Σόφιαν καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γεωργ. Σωτηρίου. Καὶ οἱ μὲν χειρόγραφοι Κώδικες (ἀνερχόμενοι εἰς 247, ἐξ ὧν 88 περαμηνῶν καὶ 159 χαρτῶν) κατετέθησαν εἰς τὸ τμήμα χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Τὰ δὲ ἔντυπα βιβλία παρεδόθησαν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς, ὁπόθεν ἀπεδόθησαν, ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει εὐρεθέντα, εἰς τὴν Δημοσίαν Βιβλιοθήκην Σερρών. (βλ. Π. Πέννα, Ἱστορία τῶν Σερρών. Ἐκδόσεις β', Ἀθήναι 1966, σελ. 502, ἐθα καὶ πλήρης βιβλιογραφία περὶ τῶν χειρογράφων Κωδίκων τῆς Μονῆς καὶ τῆς περὶ τούτων ἐρευνῆς καὶ ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος). Ἡμεῖς ἀπλῶς σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι ὑπὸ πολλῶν ἐρευνητῶν ἐμελετήθησαν ἐπιστημονικῶς οἱ Κώδικες καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς Μονῆς, καὶ διὰ καὶ ὑπὸ φιλοστόρων ἀδελφῶν αὐτῆς. Ἐξεδόθησαν δὲ καὶ ὑπὸ Ν.Κ. Σάθα (Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, Τόμ. α', σελ. 201 - 242). Εἰς μελέτας δὲ δημοσιευθείσας εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησιολογία» τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου σημειοῦνται πολλάκις πληροφορία καὶ στοιχεῖα εἰλημμένα ἐκ τῶν ἐν λόγῳ Κωδίκων, μετὰ σχετικῶν παραπομπῶν. Καὶ ἐν ἄλλοις συγγράμμασιν ὁμοίως. Κυρίως δ' εἰς βιβλία καὶ μελέτας ἀφορώσας εἰς μακεδονικά, καὶ διὰ Σερραϊκὰ θέματα, γίνεται σαφιλῆς χρῆσις πολλῶν ἐρασιμαμάτων ἐκ τῶν Κωδίκων τούτων, ὡς δύναται τις νὰ ἴδῃ εἰς τοὺς τόμους τῶν «Μακεδονικῶν» τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν καὶ εἰς αὐτοτελῆ ἔργα, οἷον τὸ προμνημονευθὲν τοῦ ἐρευνητικώτατου ἱστορικοῦ τῶν Σερρών Π. Πέννα κ.δ.

Ἐκ τῶν ἐργασιῶν δὲ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς σημειοῦμεν ὅλας ἰδιαιτέρας τὸ ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Χριστοφόρου (Προδρομίτου), καὶ ἡγουμένου τῆς Μονῆς χρηματίσαντος, συνταχθέν «Προσκυνητᾶριον» τῆς ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τῆ πόλει τῶν Σερρών Σταυροπηγιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου» (φερόμενον ὡς ἐκδοθὲν ἐν Λειψίᾳ, ἀνευ ἐνδείξεως τοῦ ἔτους ἐκδόσεως), ἐν τῷ ὁποίῳ γίνεται λιπαρὰ χρῆσις τῶν ἐπιμελέστατα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως

Ἐνεαυῶς ἀνεψιὸς (οὕτινος, ὡς προελέχθη, ἀγνωστῶν τῶν βαπτιστικῶν ὀνομα), διαμένων παρὰ τῷ θείῳ αὐτοῦ Ἰωαννικίῳ, ἀνετράφη ἐπιμελῶς, μακρὰν τῶν τοῦ κόσμου πειρασμῶν καὶ σκανδάλων, καὶ διετηρήθη οὕτως ἀμόλυντος ἐκ τῶν ἐν τῇ κοινῇ συνήθως ἐπιπολαζουσῶν κακιῶν, καὶ ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τῶν διαφόρων ἀνθρωπίνων παθῶν, ἀτινα, πρὶν προφθάσῃ νὰ ἀναφυῶσιν, ἐχαλιναγωγούντο καὶ ἐδαμάζοντο διὰ τῆς ἀσκήσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐμαθήτευσεν οὗτος παρὰ τῷ ἀσκητικώτατῳ θείῳ αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἀγίας ἐκείνου προσωπικότητος, τὴν ὁποίαν καὶ προσεπάθει νὰ μιμῆται ὁ ἀνεψιός, θεωρῶν ταύτην ὑποδειγματικὴν, ἀξιοθαύμαστον καὶ ἀξιολίμητον, ὡς σκῆνωμα πάσης ἀρετῆς.

Καὶ περὶ τῆς γραμματικῆς μορφώσεως τοῦ νέου ἐμερίμνησεν ὁ θεὸς του. Πρωίμως ἄλλωστε παρουσίασεν ὁ παῖς τὴν εἰς τὰ γράμματα ἐπίδοσιν αὐτοῦ. Διδαχθεὶς δὲ τὰ πρῶτα γράμματα παρὰ τοῦ θεοῦ του, καὶ ἐφοδιασθεὶς παραλλήλως ὑπ' αὐτοῦ δι' ἐδραίων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν, ἐφοίτησεν ἀκολούθως ἐφ' ἱκανὰ ἔτη εἰς Σχολὴν ἢ Σχολὰς (ἀγνωστον ποῖαν ἢ ποίας), ὡς ρητῶς μαρτυρεῖται ἐν τινι χρυσοβούλλῳ τῆς Μονῆς (Χριστοφόρου Προδρομίτου μν. ἔργ. σελ. 21).

2. Σταδιοδρομία.

Ἀφοῦ ἠνδρώθη ὁ νέος, εἰθισμένος παιδιόθεν εἰς τὴν ἐγκράτειαν καὶ τοὺς ἐν γένει ὄρους τῆς μοναχικῆς ζωῆς — νηστείαν, προσευχὴν, θείαν λατρείαν, ἀγρυπνίαν, ἄσκησιν ἐν τῇ ἀρετῇ — ἐγένετο μοναχός, λαβὼν κατὰ τὴν μοναχικὴν κουρὰν τὸ ὄνομα Ἰωακεῖμ, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπογραφῆς ἐν τῷ «Τυπικῷ» καὶ ἐν ἄλλοις ἐγγράφοις τῆς Μονῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν χρυσοβούλλῳ τοῦ Κράλη τῆς Σερβίας Στεφάνου, οὕτως αὐτὸν ὀνομάζοντος. Βραδύτερον ἔλαβε καὶ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἦτο βεβαίως κατὰ πάντα ἄξιος, καὶ ὡς ἱερομόναχος πλέον ἀπέβη σπουδαίотος συνεργάτης τοῦ θεοῦ του εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς Μονῆς.

Δὲν ἐβράδυνεν ὅμως νὰ διαφημισθῇ ἡ ἀρετὴ

ἐρευνηθέντων Κωδίκων καὶ ἄλλων ἐγγράφων τῆς Μονῆς, Πατριαρχικῶν σιγίλλων, Αὐτοκρατορικῶν χρυσοβούλλων κλπ. Τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐγγράφων τούτων ἐδημοσίευσεν ἐν τέλει τοῦ ἐκδοθέντος ὑπ' αὐτοῦ «Προσκυνηταρίου» ὁ φιλόπονος συγγραφεὺς (σελ. 85 - 107).

Ἐκ τῶν εἰρημένων Κωδίκων, ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν παρούσαν ἀγιολογικὴν μελέτην εἶναι εἰς Κώδιξ χαρτῶς, ἐν τῷ ὁποίῳ περιλαμβάνετο τὸ «Τυπικόν» τῆς Μονῆς, τ.ἐ. Κανονισμὸς τῆς ἐν αὐτῇ κοινοβιακῆς ζωῆς, καταρτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Κτίτορος Ἰωακεῖμ (Ἰωάννου) τοῦ ἀπὸ Ἐπισκόπου Ζιχνῶν. (Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ André Guillou: Les archives des Saint Jean Prodrome sur le mont Menicée. Paris 1966, σελ. 163 - 176). Τὸ ἐν λόγῳ «Τυπικόν» ἔφερε τὴν ὑπογραφήν τοῦ συντάξαντος αὐτὸ («ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης Ζιχνῶν Ἰωακεῖμ»), ἦτο δὲ κεκρωμένον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἡσαίου (Δεκεμβρ. 1225) καὶ δι' αὐτοκρατορικὸν διατάγματος ἀκολούθως (Ἀπριλ. 1226). Προϋτάσσετο δ' ἐν αὐτῷ συνοπτικὴ αὐτοβιογραφία τοῦ Ὁσίου καὶ βιογραφία τοῦ θεοῦ του Ἰωαννικίου, γενομένη ἐπισκόπου Ἐζεβῶν.

καὶ ἡ ἀγιότης, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐπαιδευτὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ περιοχῇ τῶν Σερρῶν. Διὸ καὶ ὅτε ἐκοιμήθη ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἐκείθεν τῶν Σερρῶν παρκειμένης ἐπισκοπῆς Ζίχων⁶, ἐζητήθη ἐπιμόνως παρὰ τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν ὡς διάδοχος τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἐπισκόπου.

Διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τοῦτο, ἦτο ἀπαραίτητος καὶ ἡ συγκατάθεσις τοῦ θεοῦ του, ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ ὁποῦ οὐδὲν ἔπραττεν ὁ Ἰωακείμ. Πολλῶ μᾶλλον διὰ τοιοῦτο σοβαρώτατον ζήτημα, ἢ ἀπόφασιν καὶ ἡ εὐλογία τοῦ θεοῦ του ἐβάρυνεν ἀπολύτως εἰς τὴν συνείδησίν του. Ὁ δὲ Ἰωαννίκιος δὲν ἔστεργεν εὐκόλως νὰ στερηθῇ τοιοῦτου συνεργάτου ἐν τῇ Μονῇ, ἱκανωτάτου καὶ κατὰ πάντα χρησιμοτάτου, οἷος εἶχεν ἀναδειχθῆ, διὰ τόσων μάλιστα πολυετῶν καὶ ἀόκνων φροντίδων ἐκείνου, ὁ Ἰωακείμ. Τότε δὲ μόνον παρέσχε τὴν συναίνεσιν αὐτοῦ ὁ Ἰωαννίκιος, ὅταν ἔλαβε ρητὴν διαβεβαίωσιν, καὶ δὴ καὶ ἔγγραφον ὑπόσχεσιν τοῦ Ἰωακείμ, ὅτι καὶ ὡς ἐπίσκοπος δὲν θὰ παύσῃ ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν Μονὴν καὶ βοηθῶν αὐτήν, διὰ τοῦ ἠϋξημένου μάλιστα κύρους καὶ τῶν ἀφθονωτέρων μέσων καὶ εὐρυτέρων δυνατοτήτων, ἅτινα ὡς ἐπίσκοπος θὰ διέθετεν.

Οὕτως ὁ Ἰωακείμ ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ζίχων ἐν ἔτει 6798 ἀπὸ κτίσεως Κόσμου (1288 μ.Χ.).

Τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἐποίμανεν ὁ ὁσιος Πατὴρ ἐπὶ 45 συναπτά ἔτη (1288 - 1333). Δὲν ὑπάρχουσι συγκεκριμένα πληροφορία περὶ τῆς αὐτοῦ ποιμαντικῆς αὐτοῦ δράσεως. Οὐχ ἦττον δὲν ἐλλείπουσιν ἔμμεσοι ἀξιόλογοι ἐνδείξεις. Καὶ δὴ ἡ μὲν ἐπιρροὴ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν χριστιανῶν τῆς ἐπισκοπῆς του τεκμαίρεται ἐπαρκῶς ἐκ πολλῶν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας του γενομένων πρὸς τὴν ἱ. Μονὴν δωρεῶν, ὀφειλομένων ὀπωσδήποτε εἰς τὸ ἰδικόν του κύρος καὶ εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν ἀμέριστον εὐλάβειαν καὶ ἀφοσίωσιν τῶν πιστῶν, ἢ δὲ εὐρυτέρᾳ προβολῇ τῆς προσωπικότητός του μαρτυρεῖται σαφῶς ἐκ τῶν ἄλλεπαλλήλων αὐτοκρατορικῶν παροχῶν καὶ προνομίων (ἐμφαινόμενων διὰ χρυσοβούλλων κλπ.), πρὸς αὐτὸν προσωπικῶς καὶ πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν του, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Μονὴν. Ἐπειδὴ τ.ἔ. ἡ φήμη τῆς μεγάλης ἀξίας καὶ ἀρετῆς του, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, εἶχε διαδοθῆ μέχρι τῶν βασιλικῶν αὐλῶν, ἐτίμησαν αὐτὸν μεγάλως οἱ τότε αὐτοκράτορες. Οὕτως ὁ Ἀνδρόνικος ὁ Β' ἠϋξῆσε τὰς

προσόδους τῆς ἐπισκοπῆς του σημαντικῶς, (ἵνα δύναται νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰ ἔργα τῆς ποιμαντικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς του προνοίας), καὶ προσήρτησεν εἰς αὐτὴν τὸ ἡμισυ ἐκτεταμένης ἐπαύλεως, Θολοῦ ὀνομαζομένης καὶ ἐν τῇ διοικήσει (τουρκ. Καζῆ) Ζίχνης κειμένης, τὸ ἕτερον ἡμισυ τῆς ὁποίας εἶχε παραχωρήσει πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του, ὁ αὐτοκράτωρ, Εἰρήνην Χοῦμναϊναν⁷. Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος ὁ Γ' προήγαγε αὐτὸν ἀπὸ ἐπισκόπου εἰς μητροπολίτην, ἐν ἔτει 1329, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ ὠνόμασε μητρόπολιν Ζίχων, ἀποσπᾶσας ταύτην ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Σερρῶν, τῆς ὁποίας ἀπετέλει ἐπισκοπὴν, καὶ εἰς ἀντάλλαγμα προσαρτήσας τῇ μητροπόλει Σερρῶν τὴν ἐπισκοπὴν Νικοπόλεως (βραδύτερον ὀνομασθεῖσαν Νευροκοπίου), ὑπαγομένην τέως εἰς τὴν μητρόπολιν Φιλιππῶν.

Ταῦτα πάντα, ἐν συνδυασμῶ καὶ πρὸς τὰ ὑπὲρ τῆς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἐπιτευχθέντα παρ' αὐτοῦ, ὡς θὰ ἴδωμεν, αὐτοκρατορικὰ εὐεργετήματα, ἀποτελοῦσιν ἐναργεῖς μαρτυρίας περὶ τῆς ἀκτινοβολίας τῆν ὁποίαν ἤσκει εὐρύτατα ἡ προσωπικότης καὶ ἡ δράσις του ὡς ἐπίσκοπου.

3. Τελείωσις.

Μητροπολίτης διετέλεσε μόνον ἐπὶ τέσσαρα ἔτη (1329 - 1333) ἐκ τῶν 45 τῆς ὅλης ἀρχιερατείας του. Διότι, ἀσθενήσας καὶ παραιτηθεὶς τῆς ἐνεργοῦ ἀρχιερατείας, ἐπανῆλθεν, ὀλίγον πρὸ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, εἰς τὴν προσφιλῆ του Μονὴν, ἔνθα ἐγένετο «μεγαλόσχημος», (ὡς ἐκ παραδόσεως γινώσκεται ἐν αὐτῇ), καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἰωάννης, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἔκτοτε μνημονεύεται καὶ γεραίρεται. Ἐκοιμήθη δ' ἐν Κυρίῳ τῇ 12 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1333.

Δὲν φαίνεται ἀκριβῆς τὸ ὑπὸ τοῦ βιογράφου του — μεγάλου ρήτορος Μανουὴλ — γραφέν, ὅτι πρὸ ἱκανῶν ἐτῶν, παραιτηθεὶς τῆς ἐπισκοπῆς, ἀπεσύρθη καὶ ἐγκατεβίωσεν ἐν τῇ Μονῇ, ἵνα ἐπιμεληθῇ ταύτης μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ θεοῦ του καὶ ἡγουμένου αὐτῆς Ἰωαννικίου. Διότι ἀνέλαβε μὲν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1300 ἀπασαν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Μονῆς (τ.ἔ. ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ θεοῦ του), ἀλλ' ὡς παρετήρησεν ἡδη ὁ ἐρευνητικὸς Χριστοφόρος Προδρομίτης (μν. ἔργ. σελ. 80 ὑποσημ.), «ἐκ τῶν χρυσοβούλλων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν, ὡς φαίνεται, ὁ συντάξας τὸν βίον του μέγας ρήτωρ Μανουὴλ δῆλον γίνεταί, ὅτι ἐξηκολούθησε καὶ ἔπειτα ποιμαίνων τὴν ἐπισκοπὴν Ζίχων, ἐν ἔτει μάλιστα 1329 μ.Χ. προήχθη αὐτὴ χάριν αὐτοῦ καὶ εἰς μητρόπολιν ἐν τέλει δὲ τῆς ζωῆς αὐτοῦ πα-

6. Παλαιότερα ὀνομασία τῆς κωμοπόλεως Ν. Ζίχωνος καὶ τῆς περὶ αὐτὴν ἐπαρχίας ἦτο «τὰ Ζίχνα», τ.ἔ. εἰς οὐδέτερον γένος, ἀντὶ τοῦ νῦν ἐν χρήσει θηλυκοῦ. («Τὸ περὶ τὰ Ζίχνα μετόχιον» ἀναφέρεται, ὡς ἐν παραδείγματι, ἐν Κώδικι τῆς Μονῆς). Διὸ καὶ ἡ ὀνομασία τῆς φερωνύμου ἐπισκοπῆς ἦτο ἀνάλογος: Ἐπισκοπὴ Ζίχων (καὶ οὐχὶ Ζίχνης, ὡς θὰ ἀνεμένετο σήμερον). Χαρακτηριστικῶς δέον νὰ προστεθῇ ὅτι καὶ ἡ πόλις τῶν Σερρῶν ὠνομάζετο παρὰ τινων κατ' οὐδέτερον γένος: τὰ Σέρρας (ὡς καὶ μέχρι σήμερον ἀκούομεν, οὐχὶ σπανίως, διὰ στόματος ἰδίως χωρικῶν). Φαίνεται ὅμως ὅτι πρόκειται μᾶλλον περὶ παραφθορᾶς τῆς τοῦ θηλυκοῦ ὀνόματος αἰτιατικῆς πληθυντικοῦ: τὰς Σέρρας. (Βλ. Π. Πέννα: Ἱστορία τῶν Σερρῶν, σελ. 21 καὶ αὐτόθι βιβλιογραφίαν).

7. Αὕτη ἐπώλησε βραδύτερον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου 846 στρέματα ἐκ τοῦ κτήματος τούτου, τῶ δὲ 1356 ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Μονὴν ἕνα ἰ. ναόν, ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαύλει, μετὰ περιβόλου 25 στρεμμάτων, ἔπειτα δὲ ἀφιέρωσεν ὁμοίως καὶ ὅσον μέρος τοῦ κτήματος εἶχεν ἀκόμη ἐναπομείνει εἰς αὐτήν, (ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι τὸ κτῆμα ἦτο τεραστίας ἐκτάσεως, καὶ ἄρα σημαντικωτάτη καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν Ζίχων ἴση παραχώρησις τοῦ αὐτοκράτορος).

ρητήθη, και επανελθών εις τὴν Μονὴν μετωνομάσθη διὰ τοῦ μεγάλου μοναχικοῦ σχήματος Ἰωάννου. Ἐγγράφως δὲ ὑπεσχέθη εἰς τὸν θεῖον αὐτοῦ οὐχὶ ὅτι θέλει παραιτηθῆ τῆς ἐπισκοπῆς μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου καὶ επανέλθει εἰς τὴν μονήν, ἀλλ' ὅτι καὶ ζῶντος καὶ θανόντος ἐκείνου θέλει φροντίζει περὶ αὐτῆς», ὡς καὶ ἔπραξεν.

4. Αἱ ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ πρὸς τὴν Μονήν.

Αὐταὶ ἦσαν πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Διὸ καὶ εὐλόγως ὡς β' Κτίτωρ αὐτῆς, παρὰ τὸν θεῖον του Ἰωαννίκιον, ὁμολογεῖται καὶ τιμᾶται.

Ὁ εἰρημένος Ἰωαννίκιος, παρὰ τοὺς ἐνδοιασμούς του διὰ τὴν εἰς ἐπίσκοπον προαγωγὴν τοῦ ἀνεπιού καὶ πολυτίμου συνεργάτου αὐτοῦ ἐν τῇ Μονῇ, δὲν ἐβράδυνε, δύο μόλις ἔτη μετὰ τὴν ἀνάδειξιν ἐκείνου εἰς ἐπίσκοπον Ζιχνῶν, νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ ἰδικὴν του κλησιν πρὸς ἀρχιερατεῖαν, καὶ τελικῶς ἐδέχθη καὶ αὐτὸς καὶ ἐγένετο ἐπίσκοπος Ἐζεβῶν, (τῆς νῦν περὶ τὴν Νιγρίταν Δάφνης), ἐν τῇ πεδιάδι τῶν Σερρῶν (1290).

Ὀλίγα ὅμως ἔτη βραδύτερον παρητήθη (ἀσθενήσας ;) καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἡγαπημένην αὐτῷ Μονήν, ἔνθα καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα (+ 1300), καταλείψας ταύτην ὡς παρακαταθήκην εἰς τὸν Ἰωακείμ, ἐπίσκοπον ὄντα Ζιχνῶν, τὸν ὁποῖον ἐκτενῶς παρεκάλει καὶ ἰκέτευεν, ὅπως μὴ παύσῃ ποτὲ μεριμνῶν περὶ αὐτῆς δεόντως.

Εἰς τὸν αἰδίδιμον Ἰωακείμ ὑπῆρχεν οἶκοθεν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ στοργὴ διὰ τὴν Μονήν. Μετὰ τὴν ἐκδημίαν ὅμως καὶ τὰς τελευταίας πρὸς αὐτὸν ὑποθήκας τοῦ θεοῦ τοῦ ἠσθάνετο ἐπιτακτικώτερον τὸ χρέος, ἵνα συμβάλῃ εἰς τὴν προστασίαν καὶ ἀνάδειξιν αὐτῆς, ὡς εἶχεν ἄλλωστε ρητῶς ὑποσχεθῆ.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἀνέγερσιν περικαλοῦς καὶ εὐμεγέθους («καθολικοῦ», ὡς ὀνομάζεται) Ἰ. Ναοῦ τῆς Μονῆς, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τοῦ παλαιότερου ὑφισταμένου μικροῦ φερωνύμου ναΐσκου παραμειναντος ὡς ἀπλοῦ πλεον παρεκκλησιῶν. Ὁ ἀνεγερθεὶς ναὸς εἶνα διηρημένος εἰς τρία κατὰ μήκος τμήματα: Τὸ Καθολικόν, τὸ Μεσονυκτικόν ἢ Λιτήν, δηλ. τὸν ἐσωνάρθηκα, ὅπου περιελήφθη καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἰωαννικίου, καὶ τὴν Ἐνάτην, ἥτοι τὸν πρόναον⁸. Ἰστορήθη δ' ὁ Ναὸς διὰ τοιχογραφιῶν ἐκλε-

8. Πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ Ναοῦ συνέχεται καὶ ἕτερον τμήμα ἐπίμηκες (κοινῶς «μακρυναρίκιον»), παράλληλον κατὰ μήκος πρὸς τὸν τριμερῆ ναόν. Τὸ τμήμα τοῦτο θεωρεῖται ἐξ ἴσου παλαιὸν πρὸς τὸν ὅλον ναόν, ἴσως δ' ἐκτίσθη ἀπ' ἀρχῆς οὕτως, ὡς ὑποστηρίζεται (βλ. Χριστοφῶρου Προδρομίτου ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 13), ὡς μέρος τοῦ ὅλου ναοῦ, προορισθὲν προνοητικώτατα διὰ τὸν ἠϋξημένον ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν. Παρακείμενα ὅμως ναΐδια, ὧν τὸ πρῶτον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Κτίτορος, τὸ δεύτερον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος (ἔχον τὴν εἰσοδὸν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ πρώτου) καὶ τρίτον ἄνωθεν τοῦ δυτικοῦ τμήματος τοῦ Ναοῦ (τοῦ καλουμένου Ἐνάτη, διὰ τὴν αὐτόθι ἀνάγνωσιν τῆς Θ' Ὁρας) εἶναι προδήλως μεταγενέστερα. Ὡσαύτως μεταγενεστέρως ἐν τῷ μεσσίῳ τμήματι τοῦ Ναοῦ (τῷ καλουμένῳ Λιτῇ ἢ Μεσονυκτικῷ — διὰ τὴν αὐτόθι ἀνάγνωσιν τῶν ἀντιστοιχῶν

κτῶν, τινῶν μάλιστα, τῶν τοῦ Μεσονυκτικοῦ, ἀποδιδόμενων, κατὰ παράδοσιν, εἰς τὸν διαπρεπῆ μακεδόνα ἀγιογράφον Πανσέληνον καὶ ἀνηκουσῶν εἰς τὴν λεγομένην Μακεδονικὴν ζωγραφικὴν Σχολήν. Ὅπωςδὴποτε δὲ ὁ ζωγράφος ἀνήκει εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Πανσελήνου. Ἐπειτα δὲ ἐμερίμνησε περὶ συμπληρώσεως τοῦ ὅλου κτιριακοῦ συγκροτήματος τῆς Μονῆς, δι' ἀνεγέρσεως καὶ ἄλλων κελλιῶν, κοινοβιακῆς «τραπέζης», τοῦ σωζομένου πύργου, καὶ λοιπῶν ἀπαραιτήτων κτιρίων καὶ διαμερισμάτων, τὴν ἀνάγκην τῶν ὁποίων ἐπέβαλλεν ἡ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη κοινοβιακὴ ὀργάνωσις τῆς Μονῆς. Ἐπεξέτεινε δ' ἀκολουθῶς τὴν ὅλην Μονὴν πρὸς δυσμᾶς, εἰς τὸ διπλάσιον σχεδὸν τῆς ἀρχικῆς ἐκτάσεως αὐτῆς, ἀνεγείρας καὶ νέον πυλῶνα.

Πιθανώτατα ἡ τοιαύτη ὑπ' αὐτοῦ ἐπέκτασις τῆς Μονῆς, ὡς καὶ ἡ ἀνέγερσις τοῦ μεγάλου «καθολικοῦ» ναοῦ αὐτῆς, ἐγένοντο ἐξ αἰτίας τῆς παραλλήλου αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν καὶ τῆς ὅλης προβολῆς τῆς μονῆς, ὀφειλομένης πάντως εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ προσωπικότητα.

Τὰ δὲ οἰκονομικὰ μέσα, τὰ διὰ τὰ ἔργα ταῦτα καὶ τὴν ὅλην τῆς Μονῆς συντήρησιν καὶ περιουσιακὴν προικοδότησιν ἀπαιτηθέντα, ἐξηφάλισεν ἀφ' ἐνὸς ἡ λιτότης τοῦ ἁγίου τούτου ἀνδρός, διαθέσαντος τὰ ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς ἔσοδα αὐτοῦ, (ὡς μάλιστα ἠϋξήθη αὐτὴ διὰ τῶν γενομένων αὐτοκρατορικῶν ἐπιχορηγήσεων), εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον σκοπὸν, ἀφ' ἑτέρου δ' ἡ πρόθυμος συνεισφορὰ πολλῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἐμπνεομένων καὶ παρακινουμένων ὑπ' αὐτοῦ. Πρὸ παντὸς ὅμως συνέβαλον τὰ μέγιστα αἱ ἄλλεπάλληλοι βασιλικαὶ εὐεργεσίαι καὶ ἐπιχορηγήσεις, τὰς ὁποίας ὁ ἅγιος κατῴρθωνε νὰ προκαλῆ καὶ ἐξασφαλίζῃ.

Συνέστησεν οὕτως τὴν Μονὴν εἰς τὴν προστασίαν τῆς θυγατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Β' τοῦ Παλαιολόγου, καὶ συζύγου τοῦ Κράλη τῆς Σερβίας Στεφάνου Δουσάν, Ἐλένης, ἥτις ἠδύοκησεν ὄντως, ἐν ἔτει 1318,⁹ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐφορείαν καὶ κηδεμονίαν τῆς Μονῆς (1318-1331). Κατὰ δὲ τὸ 1332 κατέστησεν ἔφορον τῆς Μονῆς τὸν Μέγαν Δομέστιχον (Ἀρχιστράτηγον) καὶ γαμπρὸν τοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Γ' καὶ μετέπειτα αὐτοκράτορα Ἰωάννην Καντακουζηνόν, ὁ ὁποῖος καὶ

ἀκολουθίαν), ἐναντι τοῦ ἐκεῖ περικλεισθέντος τάφου τοῦ α' Κτίτορος Ἰωαννικίου, ἐναπετέθη καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ β' Κτίτορος Ἰωάννου, δεικνύονται δ' ἀμφοτέρων τὰ μνημεῖα αὐτόθι σήμερον. Εὐνόητον, τέλος, ὅτι μεταγενεστέρα πρόνοια καὶ χεῖρ ἀπεικόνισεν ἐν τῇ Πύλῃ τῆς Μονῆς, ἐπὶ τοῦ ἄνω τμήματος τοῦ πυλῶνος, μέχρι τοῦ θόλου ἡμιδισκοειδοῦς τοῖχου, τοὺς δύο Κτίτορας, Ἀρχιερεῖς ἀμφοτέρους, προσφέροντας τῷ Προδρόμῳ ὁ μὲν τὴν ἀρχικὴν ὁ δὲ τὴν μείζονα μονήν. Ἐν δὲ τῷ νάρθηκι τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς εἰκονίζεται εὐλόγως ὁ δεῦτερος τῶν Κτιτόρων Ἰωάννης.

9. Πρὸ τοῦ 1318 ἡ Μονὴ διήλθε κρίσιν, ἐπὶ ὀκταετίαν περίπου, συνεπιεῖα ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ ληστρικῶν διαρπαγῶν τῆς περιουσίας της. Φαίνεται δ' ὅτι καὶ ἠρημώθη, ἐλλείψει πόρων, ἐπὶ τριετίαν ἴσως. Διὰ συντόνων δ' ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου ἐπιηδρώθη καὶ πάλιν, ἐτέθησαν δ' ἀσφαλεῖς βάσεις διὰ τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς ἀνόρθωσιν, δι' ἰσχυρῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ περιβάλλοντος προστατῶν.

ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ ΕΝΑΣ ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ;

Ἄς θέσωμεν πρὸ ἡμῶν τὸ πολὺ συζητούμενον ἄλλως τε ζήτημα : «Δύναται ἕνας πλούσιος νὰ εἶναι πραγματικὸς Χριστιανός ;» Εἶναι δηλαδή ἡ κατοχὴ πολλῶν υλικῶν ἀγαθῶν καθ' ἑαυτὴν ἁμαρτία ;

Προτοῦ προχωρήσωμεν περαιτέρω ἅς προσέξωμεν ἐν πρώτοις τὰ πολὺ ἀξιοπρόσεκτα λόγια τοῦ Ἁπ. Ἰακώβου (2,5) ὁ ὁποῖος, κατὰ θεῖαν ἐμπνευσιν, γράφει ὡς ἐξῆς : «Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· δὲν ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου νὰ εἶναι πλούσιοι ἐν πίστει καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας, τὴν ὁποῖαν ὑπεσχέθη πρὸς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν ;». Θὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ Ἀπόστολος δηλοῖ, ὅτι οἱ πτωχοὶ πρέπει νὰ εἶναι «πλούσιοι ἐν πίστει». Διὰ τὸν ἄνθρωπον μὲ ὀλίγα υλικά ἀγαθὰ εἶναι φυσικῶς εὐκολώτερον καὶ ἐν τῇ πράξει ἐπάναγκες ν' ἀναπτύσῃ πίστιν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν, διὰ νὰ κατευθύνωνται ὅλα τὰ κατ' αὐτὸν πρὸς τὸ καλόν. Χωρὶς αὐτὴν τὴν πίστιν αἱ ἀνησυχίαι του διὰ τὸ μέλλον θὰ τὸν παρέσυρον εἰς διανοητικὴν σύγχυσιν καὶ ἀπελπισίαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Ἐξ ἄλλου, τὸ ἀντίθετον εἶναι ἀληθές δι' ἕνα πλούσιον. Ἀντὶ πίστεως εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ ἔχη αὐτοπεποίθησιν, νὰ στηρίζεται δηλαδή μόνον εἰς τὰ ἰδικά του μέσα. Ἄν θελήσωμεν τώρα νὰ δώσωμεν τὸν βασικὸν ὄρισμόν τῆς λέξεως «αὐτοπεποίθησις», θὰ ἴδωμεν ὅτι αὕτη σημαίνει «ἐμπιστοσύνη» εἰς ἑαυτὸν» ἀντὶ εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἴδια παγίς τοῦ πλοῦτου παρουσιάζεται εἰς τὸ ἐπεισόδιον τοῦ νεαροῦ πλουσίου. Εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸν ἡ καλὴ εὐκαιρία νὰ γίνῃ ἕνας ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ καί, ἀργότερον, ἴσως ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ζῶντος Θεοῦ. Ἄλλ' ὅταν ὁ πλούσιος, λόγῳ τῶν υλικῶν συμφερόντων,

κτήματα πολλὰ εἶχεν ἐν Σέρραις καὶ βοσκοτόπους καὶ ὀλόκληρον τὴν περιοχὴν τὴν πέραν τοῦ Σερραϊκοῦ χειμάρρου τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, ἦτις μέχρι σήμερον ἀποκαλεῖται **Συνοικία Καντακουζηνῶν**, ἐπὶ τουρκοκρατίας δ' ἐλέγετο κατὰ παραφθοράν **Κατακουζοί**.

Διὰ τῆς προστασίας τῶν ἰσχυρῶν τούτων ἐφόρων τῆς Μονῆς δασιλῆς ἐξεδηλώθη ὑπὲρ αὐτῆς ἡ εὐνοια τῶν Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, οἵτινες καὶ παροχὰς χρηματικὰς καὶ κτηματικὰς ἐδῶρσαν εἰς αὐτὴν, καὶ φορολογικὴν ἀτέλειαν καὶ ἀπαλλαγὴν χρεῶν πολλάκις παρέσχον, καὶ ἀσφάλειαν καὶ κατοχύρωσιν τῶν προνομίων καὶ τῆς περιουσίας αὐτῆς ἐπανειλημμένως ἐπραγματοποίησαν. Οἱ Ἀνδρόνικος Β' καὶ Γ' Παλαιολόγοι, ὁ Σέρβος Κράλης Στέφανος Δουσάν, καὶ αὐτοὶ οἱ Σουλτάνοι, διὰ χρυσοβούλλων, προσταγμάτων καὶ φερμανίων ἐπροστάτευσαν ἀλληλοδιαδόχως τὰ συμφέροντα τῆς Μονῆς.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ἠρνήθη ν' ἀποδεχθῇ τὴν εὐκαιρίαν, ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε τὴν δήλωσιν, ὅτι «δυσκόλως θέλουσι εἰσελθεῖ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ οἱ ἔχοντες τὰ χρήματα». Ὅταν πάλιν ἠρωτήθη ἐὰν ὁ πλούσιος ἠδύνατο νὰ σωθῇ, εἶπε τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο : «Τὰ πάντα εἶναι δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ».

Γράφων περὶ τῆς Χρ/κῆς κλήσεως ὁ Ἁπ. Παῦλος προσθέτει τὰ ἐξῆς : «ἐπειδὴ βλέπετε τὴν πρόσκλησίν σας, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς, ἀλλὰ τὰ μικρὰ τοῦ κόσμου ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ κατασιχύνῃ τοὺς σοφοὺς... διὰ νὰ μὴ καυχηθῇ οὐδεμία σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ» (Α' Κορ. I, 29). Ὁ Θεὸς μὲ ἄλλας λέξεις ἐξέλεξε διὰ τὴν Χρ/κὴν πίστιν, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι μεγάλοι ἢ ἰσχυροὶ ἢ πλούσιοι ἢ σπουδαῖοι ἄνδρες ἢ γυναῖκες τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Ἡ μᾶλλον ἠνοιξε τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπέτυχον ὀλιγώτερα εἰς τὴν υλικὴν αὐτὴν ζωὴν, ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν πολὺ ὀλίγην δύναμιν ἢ ἰκανότητα ἢ σοφίαν, ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν πολὺ ὀλίγην δόξαν καὶ καύχησιν ἐν ἑαυτοῖς.

Ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι κατανοοῦν τὴν ἀνεπάρκειάν των, δέχονται τὴν εἰς αὐτοὺς προσφερομένην ἀκριβῶς πολῦτιμον ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι πρόθυμοι νὰ μετανοήσουν καὶ νὰ ἀφήσουν τὰς ἰδικὰς των μεθόδους ὑποτασσόμενοι εἰς τοῦ Θεοῦ τὰς μεθόδους. Μὲ σκληρὰν πείραν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κατορθώνουν νὰ κατανοήσουν τὴν μεγάλην των ἀνάγκην, ὅπως ἐμβαθύνουν εἰς τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλ' εἶναι ἁμαρτωλὸς ὁ πλούσιος, διότι αἱ ἰκανότητές του εἰς τὰ υλικά πράγματα τὸν ἐμποδίζουν ἀπὸ τοῦ νὰ κατανοήσῃ πλήρως τὴν ἀνάγκην αὐτὴν περὶ Θεοῦ ; Εἶναι θέλημα Θεοῦ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι Του νὰ εἶναι πτωχοί ; Εἰς τὰ πρῶτα τρία ἐδάφια τοῦ ἈΨαλμοῦ περιγράφεται ὁ εὐσεβὴς ἄνθρωπος ὁ ὑπακούων εἰς τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ καὶ λαμβάνων δι' αὐτὸ τὴν ἐξῆς ὑπόσχεσιν : «Ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, τὸ ὁποῖον τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρηθήσεται καὶ πάντα ἕσα ἂν ποιῇ κατευδωθήσεται».

Ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη εἰς τὸν παλαιὸν Ἰσραὴλ καὶ υλικὰς εὐλογίας ἐὰν ὑπήκουεν εἰς τὸν Νόμον Του. Τότε ὁ Θεὸς «ἀγαπήσει σε καὶ εὐλογήσει σε καὶ τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς... καὶ εὐλογημένος ἔσῃ» (Δευτερ. 7, 14). Ἐὰν παρακολούθησιν κανεὶς τὸν βίον ἀνδρῶν, ὅπως ἦσαν ὁ Νῶε, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Ἰωσήφ κ.ἄ. θὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἐφόσον οἱ ἄνδρες ἐκείνοι ὑπῆρτον τὸν Θεὸν εἶχον ἄφθονα τὰ υλικά ἐπίσης ἀγαθὰ. Ἀργότερον, ὅταν ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν Υἱὸν Του εἰς τὴν

γῆν διὰ τὴν ἀπολυτρώσιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἐλέγηθι: «ἦλθον διὰ τὸ νὰ ἔχωσιν ζωὴν καὶ νὰ ἔχωσιν αὐτὴν ἐν ἀφθονίᾳ» (Ἰωάν. 10, 10). Ἦλθε δηλ. ὁ Χριστὸς διὰ τὸ νὰ μᾶς δείξῃ τὸν δρόμον πρὸς μίαν εὐτυχημένην καὶ ἀφθονον ζωὴν. Ὡς ἐν ὠραῖον παράδειγμα δι' ὅλους ὁ Ἄπ. Ἰωάννης ἐνεπνεύσθη νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Πρεσβύτερον Γάτιον τὰ ἐξῆς: «Ἀγαπητέ, κατὰ πάντα εὐχομαι νὰ εὐδοῦσαι καὶ νὰ ὑγιαίνης καθὼς εὐδοῦται ἡ ψυχὴ σου», (Γ' Ἰωάν. 2).

Ἡ εὐτυχία ὅθεν εἶναι συχνάκις ὡς ἡ ἐκπεφρασμένη θέλησις τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν Χριστιανὸν τὸν πραγματικόν, ἐφόσον οὗτος μανθάνει νὰ θέτῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ πρὸ τῶν εἰς τὴν ζωὴν του. Ἡ εὐτυχία δὲν ἔρχεται κατὰ τύχην. Ὑπάρχουν ὠρισμένοι λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους μερικοὶ ἄνθρωποι ἐδῶ εὐτυχοῦν καὶ ἄλλοι ὄχι. Ποῖον εἶναι τὸ πλουσιώτερον πρῶτον εἰς τὸ σύμπαν; Βεβαίως ὁ Θεός. «Ἔστιν ἐμὰ πάντα» (Ἡσ. 62, 2) λέγει. Ὁ Θεὸς ἔχει ἐργασθῆ πρὸς τοῦτο, ἔχει κοπιᾶσει, παρήγαγε, ἐδημιούργησε καὶ ἔφερον εἰς ὑπαρξίν πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὸ σύμπαν. «Ὁ πατήρ μου ἐργάζεται ἕως τῶρα καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι» (Ἰωάν. 5, 17), εἶπεν ὁ Χριστός.

Ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας ἐργάτης, ἕνας δημιουργός. Εἶναι ἀπησχολημένος· εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ ἔργου Του ἐπὶ 24 ὥρον τοῦ ἡμερονικτίου. Ἐπιτελεῖ τὸ ἔργον Του μετὰ ζήλου. Καὶ πᾶς ἀληθινὸς θεοκίνητος Χριστιανὸς πρέπει νὰ εἶναι ὅπως ὁ Θεός. «Ὁ ζῆλος τοῦ Κυρίου» εἶναι μία φράσις πολλάκις χρησιμοποιουμένη εἰς τὴν Γραφήν. Τὸ ἐξῆς ἀναγράφεται εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους (2,5) ἐπιστολήν: «Τὸ αὐτὸ φρόνημα ἔστω ἐν ὑμῖν τὸ ὅποιον ἦτο καὶ ἐν τῷ Ἰ. Χριστῷ». Αὐτὸς οὗτος ὁ νοῦς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος κληρονομεῖται εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ Ἄγ. Πνεύματος, εἶναι ὁ νοῦς τοῦ σχεδιαστοῦ, τοῦ οἰκοδόμου τοῦ σύμπαντος· εἶναι ὁ νοῦς ἐκείνου, ὁ ὁποῖος κρατεῖ τὸ σύμπαν καὶ θέτει αὐτὸ εἰς κίνησιν μετὰ συνεχοῦς καὶ τελείας τάξεως καὶ ἀρμονίας.

Ἡ διάνοια τοῦ Θεοῦ ἀντανακλᾷ ἀγρυπνίαν, ἐπιμονήν, ἰκανότητα, γνῶσιν καὶ σοφίαν· ἀντανακλᾷ κατανόησιν καὶ αὐτοσυγκράτησιν· δύναται νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ παράγῃ καὶ ὑλικὸν πλοῦτον καὶ δύναται ἔπειτα σοφῶς νὰ χρησιμοποιῇ καὶ νὰ διευθύνῃ τὸν πλοῦτον ἐκεῖνον. Ὡς Χριστιανοὶ ἄληθινοὶ—κατανικῶντες τὸ ἐγὼ ἡμῶν καὶ αὐξάνοντες ἐν τῇ Χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Χριστοῦ—ἔχομεν προορισθῆ ν' ἀναπτύσσωμεν τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ νοῦ. Καὶ ἐφόσον ὑποτασσόμεθα εἰς τὸ ἐν ἡμῖν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, θ' αὐξάνωμεν εἰς γνῶσιν καὶ σοφίαν εἰς σημεῖον, ὥστε νὰ ἔρχεται αὐτομάτως εἰς ἡμᾶς μεγαλυτέρα ὑλικὴ ἀμοιβή.

Ἡ εὐτυχία ὅθεν ἔρχεται συνήθως διὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως, τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐμμονῆς εἰς τὴν ἐργασίαν ἢ τὸ ἐπάγγελμα ἡμῶν. Καὶ αὐτὰ δὲν εἶναι κακαὶ ποιότητες δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀπλῶς πτωχοί, ταπεινοί, ἄνθρωποι. Μερικοὶ πτωχοὶ ἔχουν πρὸ αὐτῶν ὀλίγα παραδείγματα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν πλούσιοι διὰ μέσον κακῶν

καὶ διὰ πλεονεξίας καὶ, αὐτομάτως, συμπεραίνουσι ὅτι ὅλα τὰ πλούτη εἶναι «μολυσμένα» καὶ ἀποτέλεσμα σκέψεων καὶ πράξεων ἀμαρτωλῶν. Ἡ σκέψις αὐτὴ φέρει εἰς αὐτοὺς τὴν αἴσθησιν τῆς πραγματικῆς ὑπεροχῆς των ἢ τὴν αἴσθησιν τῆς πνευματικῆς ὑπερηφανείας καὶ ματαιοφροσύνης. Καταλήγουσι εἰς τὸ νὰ θεωροῦν τὴν ἰδικὴν των ἔλλειψιν ὑλικῶν ἀγαθῶν ὡς συνώνυμον τῆς ταπεινότητος καὶ συχνὰ ὀμιλοῦν περὶ ἑαυτῶν ὡς περὶ «ἀπλῶν πτωχῶν, ταπεινῶν, ἀνθρώπων».

Μία τοιαύτη στάσις δὲν εἶναι, νομίζω, ταπεινότης· εἶναι ματαιοφροσύνη, τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς καταδικάζει. Καὶ τοιοῦτοι ἄνθρωποι θὰ ἔκαμνον καλῶς νὰ μετανοήσουν καὶ νὰ εἶναι πραγματικῶς ταπεινοὶ καὶ πρᾶοι καὶ ἐπιδεκτικοὶ διδασχῆς. Διότι οὕτω θὰ ἠδύναντο νὰ μάθουν νὰ ἀσκοῦν τὰς ἀρετὰς τῆς φιλοπονίας, τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἀξιοπιστίας καὶ τῆς σοφίας, τὰς ὁποίας αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑλικά ἀγαθὰ ἐχρησιμοποίησαν. Ἡ ὀρθὴ χρῆσις τοῦ ὑλικοῦ πλοῦτου καὶ αἱ ἐνέργειαι αἱ ὁποῖαι βοηθοῦν εἰς τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ δὲν εἶναι κακαί. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι πτωχός.

Ἡ ὀρθὴ χρῆσις τοῦ πλοῦτου εἶναι μέρος τῆς πλήρους σημασίας διὰ τὴν ὅποιαν ἐτοποθετήθημεν ἐπὶ τοῦ πλανήτου αὐτοῦ. Μᾶς βοηθεῖ πολὺ νὰ αὐξάνωμεν εἰς τὴν ὀρθὴν διανοητικὴν κατεύθυνσιν, διὰ νὰ γίνωμεν ἄξιοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς εἶπε: «Ἔστὲ τέλειοι καθὼς ὁ πατήρ σας ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς εἶναι τέλειος». (Ματθ. 5, 48).

Εἰς τὸ βιβλίον τῶν Παροιμιῶν ὁ Θεὸς προειδοποιεῖ ἡμᾶς ἐναντίον τῶν συνθητιῶν, αἱ ὁποῖαι τείνουσι εἰς τὸ νὰ παράγουν πτωχείαν. Μᾶς δεικνύει, ὅτι ἕνας εὐθὺς καὶ φιλόπνοος ἄνθρωπος θὰ ἀποκτήσῃ μίαν λογικὴν ποσότητα ὑλικοῦ πλοῦτου· μᾶς δίδει τὸ παράδειγμα νὰ ἐξοικονομῶμεν τὴν ὀκνηρίαν. «Γενοῦ μύρμηκας σοφώτερος», λέγει. «Ἔως τίνος ὀκνηρὸς κατάκεισαι;». Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν (9, 10) ἐπίσης λέγεται τὸ ἐξῆς: «Πάντα ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ σου τοῦ ποιῆσαι, ὡς ἡ δύναμις σου ποίησον».

Καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη βρῖθει ὀδηγιῶν πῶς νὰ κάμνωμεν τὴν ἐργασίαν ἡμῶν μετὰ ζήλου. Εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαεῖς (3, 22) ἐπιστολήν ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς: «οἱ δοῦλοι (οἱ ἐργάται δηλαδὴ) ὑπακούετε κατὰ πάντα εἰς τοὺς κατὰ σάρκα κυρίους σας, οὐχὶ μετὰ ὀφθαλμοδουλείας ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλὰ μετὰ ἀπλότητα καρδίας, φοβούμενοι τὸν Θεόν. Καὶ πᾶν ὅ,τι ἂν πράττητε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις». Περαιτέρω ὁ Ἀπόστολος συνεχίζει λέγων ὅτι θὰ ἔχωμεν «ἀνταπόδοσιν» ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ τὰς προσπαθείας μας, «εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε, τῷ γὰρ κυρίῳ δουλεύετε».

Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς πάλης καὶ τῆς ζηλοτυπίας μεταξύ ἐργάτου καὶ κεφαλαίου, ὅτε ἐπικρατεῖ ἡ στάσις τοῦ νὰ «πάρωμεν ὅσον δυνάμεθα περισσότερα καὶ νὰ δώσωμεν ὅσον δυνάμεθα ὀλιγώτερα», πόσοι ἄρα γε ἐπιτελοῦν πραγματικῶς τὸ ἔργον

των μετὰ ζήλου καὶ συνέσεως καὶ φιλοπονίας καὶ μεθ' ὅλης τῆς «δυνάμεώς» των ;

Ὁ Θεός, ὅπως βλέπομεν ἀνωτέρω, ὑπόσχεται καὶ ὑλικὰς εὐλογίας εἰς τὸν ποιῶντα εὐσυνειδήτως τὸ ἔργον του. Ἄλλ' ἴσως θὰ εἶπη κανεὶς τί χρειάζονται τὸν ὑλικὸν πλοῦτον οἱ Χριστιανοί ; Ἐφόσον ἔχομεν τροφήν, κατοικίαν καὶ ἐνδυμασίαν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ζητῶμεν ἄλλο τι ἐκτὸς τῶν πνευματικῶν δώρων. Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι καὶ «μάλιστα» καὶ «ὄχι». Ὁ Ἄπ. Παῦλος γράφει πρὸς τὸν Τιμόθεον : «Ἐχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἅς ἀρκώμεθα εἰς ταῦτα. Ὅσοι θέλουσι νὰ πλουτῶσι πίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα. Διότι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ χρῆμα εἶναι ἡ ρίζα πάντων τῶν κακῶν». (Β' Τιμ. 6, 10).

Ὡστε, καθ' ἑαυτὸ τὸ χρῆμα δὲν εἶναι «ρίζα ὅλων τῶν κακῶν». Εἶναι ἡ διάστροφος ἀγάπη πρὸς τὸ χρῆμα, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ρίζα—μία ἀπὸ τὰς πολλὰς—«ὅλων τῶν κακῶν». Ἡ ὑπέροχος, ἡ ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς τὸ χρῆμα εἶναι συχνὰ ἡ αἰτία ὅλων σχεδὸν τῶν κακῶν—τοῦ πολέμου, τοῦ φόνου, τῆς ληστείας, τοῦ ψεύδους, τῆς μοιχείας κ.ά. Ἄλλ' ὁ Ἀπόστολος λέγει ἐπίσης : «Ἐεύρω νὰ ταπεινώσωμαι, ξεύρω καὶ νὰ περισσεύωμαι. Ἐν παντὶ τόπῳ καὶ κατὰ πάντα εἶμαι δεδιδαγμένος καὶ νὰ χορτάζωμαι καὶ νὰ πεινῶ καὶ νὰ περισσεύωμαι καὶ νὰ ὑστερῶμαι. Τὰ πάντα δύναμαι διὰ τοῦ ἐνδυναμοῦντός με Χριστοῦ» (Φιλ. 4, 12).

Μεῖ ἄλλας λέξεις ὑπάρχουν περιστάσεις ὅτε ἐν ἀληθινὸν τέκνον τοῦ Θεοῦ θὰ πρέπει ν' ἀφήσῃ τὸ ἐπάγγελμά του ἢ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ γήϊνα ἀγαθὰ του καὶ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑποσχομένου τροφήν καὶ ἐνδυμα. Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι περιπτώσεις—ὑπὸ μᾶλλον κανονικὰς συνθήκας—ὅτε ἕνας ἀληθινὸς Χριστιανὸς δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν Θεὸν ἔχων ἐν ἀρκετὸν ποσὸν ὑλικοῦ πλοῦτου καὶ χρησιμοποιοῦν αὐτὸν διὰ νὰ εἶναι «καλὸς γείτων», διὰ νὰ βοηθῇ τοὺς ἐν ἀνάγκαις καὶ διὰ νὰ διδῇ γενναιοδῶρως εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ χρῆμα εἶναι ὁμολογουμένως δύναμις. Δύναται νὰ εἶναι δύναμις πρὸς τὸ καλόν, ὅπως καὶ δύναμις πρὸς τὸ κακόν. Εἰς τὰ χέρια τοῦ Θεοῦ—ἢ εἰς τὸ ἔργον Του—ἀποτελεῖ μεγίστην δύναμιν διὰ τὸ καλὸν με ἀποτελέσματα διὰ χιλιάδας ἀνθρώπων πραγματικῶς ἀναγεννηθέντων ὡς τέκνων Θεοῦ. Ἄλλ' ὅταν χρησιμοποιῆται δι' ἐγωϊστικὸς σκοποὺς, δύναται νὰ εἶναι μεγίστη δύναμις πρὸς τὸ κακόν, συχνὰ καταλῆγον εἰς πλήρη καταστροφὴν πνευματικὴν τοῦ ἰδιοκτῆτου του.

Ὡς πραγματικοὶ Χριστιανοί—με ὑποτιθεμένην πλήρη κατανόησιν τοῦ μεγάλου σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ Θεὸς δι' ἕκαστον—ἔχομεν διπλὴν ἀποστολὴν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα αὐτό. Πρῶτον, πρέπει ν' ἀνα-

πτύξωμεν καὶ νὰ ἀσκήσωμεν τὰς ἀρετὰς τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς συνέσεως εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν, διότι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι μέρος τῆς Χρ/κῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ Χρ/κοῦ χαρακτῆρος ἡμῶν ἐφόσον αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ θὰ καταστήσουν ἡμᾶς ἀξιόους μεγαλύτερας εὐθύνης εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Δεύτερον, θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμόζωμεν τὰς ἀρετὰς αὐτὰς εἰς τὴν ἐργασίαν ἡμῶν, διότι εἶναι ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιήσωμεν ὀρθῶς τὸν ὑλικὸν πλοῦτον, τὸν ὁποῖον αὐταὶ θὰ μᾶς ἀποδώσουν.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ μεγίστη ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ κηρύξῃ τὸ μέγα μήνυμά της εἰς ὅλον τὸν κόσμον, θὰ πρέπει νὰ ποθῶμεν εὐκρινῶς νὰ εὐρίσκωμεν τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν ἰκανότητα νὰ δίδωμεν μεγάλα ποσὰ ὡς δεκάτην καὶ νὰ δίδωμεν γενναιοδωρότερον εἰς ἐθελουσίας ἐλευθέρως προσφοράς, ἐκτὸς τῆς δεκάτης. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε : «Θησαυρίζετε εἰς ἑαυτοὺς θησαυροὺς ἐν οὐρανῶ... διότι ὅπου εἶναι ὁ θησαυρὸς σας, ἐκεῖ θέλει εἶναι καὶ ἡ καρδιά σας» (Ματθ. 6, 20).

Ὁ Ἄπ. Παῦλος συνεβούλευε τοὺς Κορινθίους νὰ δίδουν ἀφθόνως, διότι «ἰλαρὸν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός» ὁ ὁποῖος εἶναι «δυνατὸς νὰ περισσεύσῃ πᾶσαν χάριν ἐν ἡμῖν, ὥστε ἔχοντες πάντοτε ἐν παντὶ πᾶσαν αὐτάρκειαν νὰ περισσεύωμεν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν». Ἐάν τουτέστι τὸ ἐλαττήριον τοῦ ν' ἀποκτήσωμεν τιμῶν πλοῦτον εἶναι διὰ νὰ δίδωμεν, τότε ὁ Θεός θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ μέσον τὸ ὑλικὸν διὰ νὰ ὑπηρετήσωμεν τὸν πλησίον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καλύτερον. Βεβαίως, εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ ζητῶμεν πάντοτε τὰς ὁδηγίας τῆς Ἐκκλησίας.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ εὐλογηθῶμεν εἰς τὰ ὑλικά καὶ εἰς τὰ πνευματικά πράγματα καὶ θὰ γίνωμεν ἰκανοὶ νὰ λάβωμεν ἀκόμη ἐνεργότερον μέρος εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, καταβάλλοντες δεκάτην καὶ δίδοντας καὶ πέραν αὐτῆς. Διότι ὁ Θεός εἶπε : «Ἐκχεῶ τὴν εὐλογίαν μου μεθ' ὑμῶν ἕως τοῦ ἰκανωθῆναι» (Ματθ. 3, 10). Ἄς μὴ λησμονῶμεν ἐπίσης, ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ δικαίως ἀποκτωμένη εὐπορία χάνεται, ἐάν ἡ εὐπορία μας συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν Θεόν. Ἐπίσης χάνεται ὅταν ὁ Θεός, ἐν τῇ ἀπειρῶ σοφίᾳ Του, ἐκλέξῃ νὰ ἄρῃ αὐτὴν ἀπὸ ἡμᾶς διὰ κάποιον λόγον. Ὡστε οὔτε κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς εὐπορίας οὔτε κατὰ τοὺς καιροὺς τῶν δυσκολιῶν δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τό : «ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ πάντα τὰ ἄλλα (αἱ ὑλικά ἀνάγκαι καὶ δηλαδή) θέλουσι σᾶς προστεθῆ» (Ματθ. 6, 33).

Ἐν τῷ μεταξύ ἅς ἀναπτύσσωμεν καὶ ἅς χρησιμοποιῶμεν τὰ τάλαντα καὶ τὸν καιρὸν δεόντως. Ἄς μανθάνωμεν καὶ ἅς ἀσκῶμεν τοὺς νόμους τῆς ἐπιτυχίας, διότι καὶ αὐτῆς δημιουργὸς εἶναι ὁ Θεός.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΟΥΛΥΖΩΓΙΔΗΣ

Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΝ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Τὸ τελευταῖον αὐτὸ σημεῖον ἀπετέλεσε πράγματι ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας φροντίδος τοῦ Πατριάρχου. Δι' αὐτὸ, μετὰ προσπάθειαν εἴκοσι περίπου ἐτῶν, ἡ θεολογικὴ παιδεία εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον εἰς τὴν Ρουμανίαν. «Ἀναδιοργανώσας τὴν θεολογικὴν ἐκπαίδευσιν ὁ Πατριάρχης Ἰουστινιανὸς—παρατηρεῖ τὸ «Informations Catholiques Internationales»—ἠθέλησεν ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ τὴν προσαρμόσῃ εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀνυψώσῃ τὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας, καθὼς καὶ τῶν καθηγητῶν»⁴⁸.

Τὴν καλλιτέραν διοργάνωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσέως φαίνεται, ὅτι ἠνύνησε καὶ ἡ ἀπόσπασίς τῆς ἀπὸ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν καὶ ἡ ὑπαγωγή τῆς ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ ἐπίσημον τεῦχος τοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου ἀναγινώσκουμεν σχετικῶς: «Μέχρι τοῦ 1948 αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ καὶ Θεολογικαὶ Σχολαὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν ἀπετέλουσαν μέρος τοῦ δικτύου τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσέως, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Κράτους, καὶ ἀνέπτυσσον τὴν δραστηριότητά των, χωρὶς νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τοῦ 1948 ὅμως, ὅλη ἡ ὀρθόδοξος θεολογικὴ ἐκπαίδευσις ἐτέθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν φροντίδα τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας. Διοργανώθη δ' ἐκτοτε αὕτη ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὰ δόγματα, τοὺς κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας»⁴⁹.

Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη εἰς ἄλλας χώρας ἴσως νὰ ἀπέβαινε εἰς βάρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας. Εἰς τὴν Ρουμανίαν ὅμως δὲν συνέβη αὐτό. Ὁ καθηγητὴς Σάββας Ἀγουρίδης εὐστόχως παρατηρεῖ: «Ἡ ὑπαγωγή τῆς θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσέως κατ' ἐστὴν δυνατὴ στὴ Ρουμανία χωρὶς σοβαρὰς ζημιὰς, γιὰ τὸ ἐπίπεδο τοῦ κλήρου στὴ χώρα αὕτη ἦταν πάντοτε ὅπως εἶναι καὶ σήμερα ὑψηλό, σὲ σύγκρισιν μὲ τὸ ἐπίπεδο, ἃς ποῦμε, τοῦ ἐλληνικοῦ ἢ τοῦ ρωσικοῦ κλήρου. Ὁ λαὸς τῆς Ρουμανίας σέβεται τὴν Ἐκκλησία, γιὰ τὴν εἶχε καὶ ἔχει κατηρτισμένα στελέχη. Ἐπειτα, συνέπεσε ἡ ἀλλαγὴ νὰ γίνῃ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας ἐνὸς Ἰουστινιανουῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε διατελέσει ἐπὶ ἔτη Διευθυντὴς Σεμιναρίου, μὲ τὴν εὐφυΐα δὲ πού τὸν διακρίνει, ἔχει κατανόησι γιὰ τὴ σημασίαν τῆς θεολογίας μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Μητροπολίτης Μολδαβίας ἦτο πρὶν ἐκλεγῆν Μητροπολίτης, καθηγητὴς τῆς Κ. Διαθήκης στὸ Βουκουρέστι... Μὲ τίς προϋποθέσεις αὐτὰς οὔτε ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἐλευθερία περιωρίσθηκε, οὔτε ἐμειώθησαν οἱ δυνατότητες γιὰ θεολογικὴ ἐκφρασι καὶ διατύπωσι»⁵⁰.

48. I.C.I. Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 21.

49. «L'Eglise Orthodoxe Roumaine» σ. 32-33.

50. Καθ. Σάββας Ἀγουρίδης, Μνημον. ἀρθρον. «Ἀνάπλασις», Νοέμβριος 1964 σ. 7.

Διὰ τὴν παροχὴν ἐκκλησιαστικῆς καὶ θεολογικῆς παιδείας καὶ τὴν μόρφωσιν τῶν ὑποψηφίων κληρικῶν λειτουργοῦν δύο εἶδη Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν: α) Τὰ Σεμινάρια (ιεροψαλτῶν καὶ ἱερέων) καὶ β) τὰ Θεολογικὰ Ἰνστιτούτα.

Α') Τὰ Σεμινάρια (ιεροψαλτῶν καὶ ἱερέων).

Ταῦτα εἶναι ἕξ καὶ εὐρίσκονται εἰς Βουκουρέστιον, Νεάμτς, Κλούζ, Κραγιόβαν, Καρανσέμπες καὶ Μπουζάου. Ἡ φοίτησις εἰς αὐτὰ εἶναι διετής ἢ πενταετής, ἀναλόγως τῆς προθέσεως τοῦ ἱεροσπουδαστοῦ. Δηλαδή, ἐὰν ὁ ἱεροσπουδαστὴς θελήσῃ νὰ παρακολουθήσῃ τὸν πρῶτον, ἐκ 2 ἐτῶν κύκλον μόνον (τὴν σχολὴν ἱεροψαλτῶν), ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα νὰ διορισθῇ ἱεροψάλτης εἰς ὅποιανδήποτε ἐνορίαν πόλεως ἢ τῆς ὑπαίθρου. Ἐὰν ὅμως θελήσῃ νὰ συνεχίσῃ τὸν δεῦτερον ἐκ 3 ἐτῶν κύκλον (τὴν σχολὴν ἱερέων), τότε ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα νὰ καταλάβῃ θέσιν ἐφημερίου, μόνον εἰς ἐνορίαν τῆς ὑπαίθρου. Ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῶν σχολῶν αὐτῶν οἱ πλέον ἐπιμελεῖς καὶ ἐπιτυχάνοντες βαθμὸν «ἀρίστα» καὶ «λίαν καλῶς» δύνανται νὰ ζητήσουν τὴν ἐγγραφὴν καὶ γίνονται δεκτοὶ εἰς τὰ Θεολογικὰ Ἰνστιτούτα πανεπιστημιακῆς στάθμης. Οὕτω, παρατηρεῖται τὸ χαρακτηριστικὸν καὶ λίαν εὐχάριστον ὅτι τὸ 95% τῶν φοιτητῶν τῶν Θεολογικῶν Ἰνστιτούτων προέρχεται ἀπὸ τὰ Σεμινάρια καὶ μόνον τὸ 5% ἀπὸ τὰ δημόσια Γυμνάσια.

Διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς εἰσαγωγικὰς ἐξετάσεις τῆς Σχολῆς Ἱεροψαλτῶν ὁ ὑποψήφιος πρέπει νὰ ἔχη ἀπολυτήριον τοῦ 7ετοῦς Δημοτικοῦ Σχολείου, διὰ νὰ παρακολουθήσῃ δὲ τὸν δεῦτερον κύκλον (τὴν Σχολὴν Ἱερέων), πρέπει νὰ ἔχη ἀποφοιτήσῃ ἀπὸ τὴν Σχολὴν Ἱεροψαλτῶν καὶ νὰ ἔχη κριθῆν ἱκανὸς διὰ τὴν ἱεροσύνην, ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιμελείας καὶ κλίσεως ἱερατικῆς.

Οἱ ἱεροσπουδασταὶ εἶναι ὅλοι ὑπότροφοι τῶν Μητροπόλεων τῶν καὶ ζοῦν οἰκοτροφείακην ζωὴν ἐντὸς τῶν Σεμιναρίων. Οἱ καθηγηταὶ τῶν Σεμιναρίων αὐτῶν εἶναι διδάκτορες ἢ μαγίστορες ἢ πτυχιούχοι ἀπλῶς τῆς Θεολογίας. Εἶναι ὅλοι κληρικοὶ—πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων—καὶ μισθοδοτοῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὅπως καὶ οἱ καθηγηταὶ Μέσης Ἐκπαίδευσέως. Τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς μεγάλας ἑορτάς, οἱ καθηγηταὶ ἱερεῖς τελοῦν τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ τὰς ἄλλας Ἱ. Ἀκολουθίας, ἐνῶ οἱ σπουδασταὶ συμμετέχουν καὶ ψάλλουν.

Ἡ διδασκομένη ὕλη εἰς τὰ Σεμινάρια εἶναι πλουσία καὶ ἐνδιαφέρουσα. Διδάσκονται π.χ. Εἰσαγωγή καὶ ἐρμηνεία τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης - Γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία - Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας - Ἡ Λειτουργία, τὸ Τυπικὸν καὶ ἡ Ἑπιφάνεια - Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, εἰς βυζαντινὴν καὶ εὐρωπαϊκὴν γραφὴν - Δογματικὴ - Ὀμιλητικὴ καὶ Κατηχητικὴ - Κανονικὸν Δίκαιον - Ἠθικὴ - Στοιχεῖα Ψυχολογίας, Παιδαγωγικῆς καὶ Φιλολογίας - Διοικήσις καὶ Οἰκονομικὴ Διαχείρισις τῶν ἐνο-

ριών — 'Εξήγησις τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν 'Αποστόλων τοῦ ἔτους κ.ά. Εἰς αὐτὰ προστίθενται καὶ μερικά μαθήματα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ὅπως: 'Ιστορία, Γεωγραφία, τὸ Σύνταγμα τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας, ἡ ρουμανικὴ, ἡ λατινικὴ, ἡ ρωσικὴ καὶ ἡ γαλλικὴ γλῶσσα.

Τοιοιουτρόπως καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ διευτοῦ κύκλου, δηλ. οἱ ἱεροψάλται κατέχουν, εἰς τὴν Ρουμανίαν, ἱκανοποιητικὴν θεολογικὴν μόρφωσιν.

Β) Τὰ Θεολογικὰ 'Ινστιτοῦτα.

Μέχρι τοῦ 1948, αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ ἦσαν προσηγημέναι εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς χώρας, ὅπως συμβαίνει σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τῆς χρονολογίας αὐτῆς, ἀντὶ τῶν Πανεπιστημιακῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, ἰδρύθησαν δύο Θεολογικὰ 'Ινστιτοῦτα πανεπιστημιακῆς στάθμης εἰς Βουκουρέστιον (300 φοιτηταὶ) καὶ Σιμπίου (250 φοιτηταὶ), ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὸ μνημονευθὲν τεῦχος τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας, τὰ οὕτως ἰδρυθέντα Θεολ. 'Ινστιτοῦτα πλεονεκτοῦν ἐναντὶ τῶν παλαιῶν Θεολ. Σχολῶν, τῶν ἐξηρητημένων ἀπὸ τὸ κράτος. «Τὸ πλεονέκτημα τῶν Θεολογικῶν 'Ινστιτούτων ἐναντὶ τῶν παλαιῶν Θεολογικῶν Σχολῶν — γράφει — ἐγκρατεῖται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει τὴν ἀνθησιν τῶν ἱερατικῶν κλίσεων, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἐσωτερικῆς καὶ οἰκοτροφειακῆς ζωῆς, ὅπου οἱ φοιτηταὶ, ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ κάθε ὑλικῆν μέριμναν, συνηθίζουσιν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιβολήν»⁵¹.

Ὁ σκοπὸς τῶν 'Ινστιτούτων εἶναι διπλοῦς: α) νὰ καταρτίσῃ μεμορφωμένον θεολογικῶς κληρὸν. Πρὸς τοῦτο, εἰς τὸ τέλος τῶν σπουδῶν παρέχουσιν τρία εἶδη πτυχίων, τοῦ Προλύτου, τοῦ Μαγίστου καὶ τοῦ Διδάκτορος. Καὶ β) νὰ συντελέσῃ, διὰ τῆς ὀργανώσεως εἰδικῶν μαθημάτων, εἰς τὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν κληρικῶν.

Ὁ κύκλος σπουδῶν εἰς τὰ 'Ινστιτοῦτα εἶναι τετραετής καὶ περιλαμβάνει τὰ τέσσαρα κλασσικὰ τμήματα, Ἑρμηνευτικόν, Ἱστορικόν, Συστηματικόν καὶ Πρακτικόν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ 4ου ἔτους, προκειμένου οἱ φοιτηταὶ νὰ λάβουν τὸ πτυχίον, ὑφίστανται αὐστηρὰν προφορικὴν ἐξέτασιν, ἐνώπιον ἐπιτροπῆς καὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ παρουσιάσῃ μίαν μελέτην, τοῦλάχιστον 80 τυπογραφικῶν σελίδων. Εἰς τοὺς ἐπιτυχάνοντας δίδεται τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας (προλύτου).

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκτήσῃ τὸ Πτυχίον τοῦ Μαγίστου πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ σπουδὰς ἐπὶ τρία ἀκόμη ἔτη. Αἱ σπουδαὶ αὐτῆς τῆς κλάσεως γίνονται μόνον εἰς τὸ 'Ινστιτοῦτον τοῦ Βουκουρεστίου καὶ ὁ φοιτητὴς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ συντάσῃ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἀρμοδίων καθηγητῶν, καθ' ἕνα-στον ἔτος, δύο μελέτας πρωτοτύπου ἐπὶ θεολογικῶν

θεμάτων. Εἰς τὸ τέλος, διὰ νὰ λάβῃ τὸ πτυχίον, ὑφίσταται προφορικὴν ἐξέτασιν καὶ ὑποχρεοῦται νὰ παρουσιάσῃ ἐκτενῆ ἐπιστημονικὴν μελέτην ἐξ 150 τυπογραφικῶν σελίδων, ἡ ὁποία καὶ δημοσιεύεται εἰς ἓν τῶν θεολογικῶν περιοδικῶν.

Διὰ τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα ἀπαιτοῦνται ἄλλα τρία ἔτη σπουδῶν καὶ παρουσιάσῃ καθ' ἕνα-στον ἔτος μελέτης ἐξ 150 τυπογραφικῶν σελίδων ἐνώπιον εἰδικῆς πατριαρχικῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ Πατριάρχης προσωπικῶς παρέχει τὸν τίτλον τοῦ Διδάκτορος εἰς τὸ τέλος τῶν σπουδῶν.

Ἐξ ὧν αὐτῶν, ἀντιλαμβανόμεθα πόσον προχωρημένη εἶναι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις εἰς τὴν Ρουμανίαν, καίτοι ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἔχει νὰ παλαίσῃ πρὸς τόσας ἀντιξοότητες.

Τὸ περιοδικὸν «Istina» τῶν Παρισίων ἔγραφε σχετικῶς τὰ ἐξῆς: «Μία ἀπὸ τὰς συνθήκας, ποὺ ἐμποδίζουν τὴν θεολογικὴν ἐργασίαν εἰς τὴν Ρουμανίαν εἶναι καὶ ἡ ἄλλειψις συγχῆς ἐπαφῆς μετὰ τὰς ἄλλας χώρας καὶ ἡ σχετικῶς ἐλλιπὴς βιβλιογραφικὴ ἐνημέρωσις.

Ἄλλα ὅσον σημαντικὴ καὶ θλιβερὰ καὶ ἂν εἶναι αὐτὴ ἡ ἄλλειψις ἐπαφῆς καὶ βιβλιογραφικῆς ἐνημερώσεως, δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ ρουμανικὴ θεολογικὴ σκέψις στερεῖται πρωτοτυπίας. Ἀκριβῶς διότι τὸ ἀνοιγμα πρὸς τὰ ἔξω εἶναι ἀδύνατον, ἡ θεολογικὴ αὐτὴ σκέψις ὠδηγήθη νὰ ἀνακαλύψῃ κίνητρα ἐσωτερικὰ καὶ μόνιμα, δηλαδὴ τὴν ἰδίαν διδακτικὴν καὶ πνευματικὴν παράδοσιν. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἔφθασεν εἰς τοιοῦτον βάθος, ὥστε συνήντησε τὰς αἰωνίους ἀξίας, αἱ ὁποῖαι τρέφουσιν πᾶσαν αὐθεντικὴν θεολογικὴν δραστηριότητα: πνευματικὴ ζωὴ, Θ. Λειτουργία, βαθύτερον νόημα τῆς Ἀγ. Γραφῆς... Ὁ ἄλλο ἓν ἐνδιαφέρον πρὸς διαπραγματεύσιν θέμα νὰ μελετήσῃ κανεῖς, μετὰ τὴν ἰδίαν ρουμανικὰ θεολογικὰ περιοδικὰ καὶ τὰς θεολογικὰς μελέτας, τὰ στοιχεῖα τῆς ὀρθοδόξου αὐτῆς προοπτικῆς, ἀνανεωμένης καὶ ἐντεταγμένης ἐντὸς τῆς οἰκουμενικῆς χριστιανικῆς ἐπικαιρότητος, καὶ ἡ ὁποία ἐκφράζεται ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς χριστολογίας, τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς ἐκκλησιολογίας. Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, εὐρίσκει κανεῖς σκέψεις ἐντελῶς νέας καὶ βαθεῖας εἰς τὰ ἄρθρα τῶν καθηγητῶν Staniloae, Coman κ.λ.π.»⁵².

Μὲ τὴν φροντίδα τοῦ Βιβλικοῦ καὶ Ἱεραποστολικοῦ 'Ινστιτούτου, ἔχουν ἐκδοθῆ πολλά συγγράμματα καθηγητῶν ἐπὶ τῆς ὕλης διαφόρων μαθημάτων πρὸς χρῆσιν τῶν φοιτητῶν, ὅπως π.χ. Σπουδὴ τῆς Π. Διαθήκης (Γενικὴ καὶ Εἰδικὴ Εἰσαγωγή εἰς τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης, σελίδες 208) — Σπουδὴ τῆς Κ. Διαθήκης (ὡσαύτως σ. 207), — Γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία εἰς δύο τόμους (Α' τόμος σ. 464 καὶ Β' τόμος σ. 656) — Δογματικὴ καὶ Συμβολικὴ Θεολογία εἰς δύο τόμους (σ. 1005 ἐν συνόλῳ) — Λατῖνοι Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς (σ. 576) — Ἀυθολογία ἑλληνικῆς Πατερικῆς Φιλολογίας τῶν πρώτων αἰώνων (σ. 344) — Ἡ ἀρχαία Σλαβικὴ γλῶσσα (σ. 464) κ.λ.π. Πολλοὶ δὲ θεολογικαὶ διατριβαὶ καὶ παραδδ-

51. L'Eglise Orthodoxe Roumaine σ. 33-34.

52. «Istina» 1957 σ. 59-60.

σεις τῶν καθηγητῶν δημοσιεύονται εἰς τὰ θεολογικά περιοδικὰ καὶ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν φοιτητῶν, πρὸς μελέτην καὶ προετοιμασίαν διὰ τὰς ἐξετάσεις.

Τὰ Θεολογικὰ Ἰνστιτούτα διαθέτουν πλουσίας Βιβλιοθήκας, ἐφωδιασμένας μὲ βιβλία θεολογικά καὶ μὲ περιοδικὰ ὄλων τῶν θεολογικῶν εἰδικότητων. Οὕτως ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Βουκουρεστίου διαθέτει 60.000 τόμους βιβλίων καὶ 8.000 σειρὰς περιοδικῶν, ρουμανικῶν καὶ ξένων, χειρόγραφα κ.λ.π., τὸ δὲ Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον τοῦ Σιμπίου διαθέτει 50.000 τόμους βιβλίων καὶ 800 σειρὰς περιοδικῶν.

Οἱ φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας, ὡς προελέχθη, προέρχονται σχεδὸν ὅλοι ἀπὸ τὰ Σεμινάρια Ἱεροψαλτῶν καὶ Ἱερέων καὶ γίνονται δεκτοὶ κατόπιν ἐξετάσεων. Ἀπαραίτητον εἶναι τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου περὶ τῆς καταλληλότητος καὶ τῆς ἱερατικῆς κλίσεως τοῦ ὑποψηφίου.

Εἰς τοὺς φοιτητὰς τῶν Θεολογικῶν Ἰνστιτούτων καὶ τῶν Σεμιναρίων χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ κράτους, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν των, ἀναβολὴ κατατάξεως εἰς τὸν στρατόν. Οἱ φοιτηταὶ τῶν Ἰνστιτούτων εἶναι ἄπαντες ὑπότροφοι τῶν Μητροπόλεων των, ἐνίοτε δὲ καὶ τοῦ κράτους, κατόπιν συστάσεως τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου⁵³. Οἱ φοιτηταὶ ζοῦν κοινὴν ζωὴν εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον τοῦ Ἰνστιτούτου. Ὁ πρύτανης δέ, οἱ καθηγηταὶ καὶ τὸ ἄλλο διδασκατικὸν προσωπικὸν τοῦ Ἰνστιτούτου εὐρίσκονται πάντοτε μεταξὺ των καὶ τοὺς συμβουλεύουν, τοὺς βοηθοῦν, τοὺς ἐπιβλέπουν καὶ τοὺς καθοδηγοῦν εἰς τὴν μελέτην, τὴν προσευχὴν καὶ τὴν ἀρετὴν.

Οἱ καθηγηταὶ τῶν δύο Ἰνστιτούτων ἔχουν κάμει ὅλοι των σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, πολλοί, ἰδίως κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ δὲ νεώτεροι εἰς κάποιαν εὐρωπαϊκὴν χώραν. Ἡ μόρφωσις των εἶναι πολὺ ὑψηλὴ, δι' αὐτὸ ἀκάνει ἐντύπωσιν ἡ ἐνημέρωσις τους εἰς τὴν διεθνῆ θεολογικὴν βιβλιογραφίαν καὶ τὰ σύγχρονα θεολογικὰ προβλήματα, καθὼς καὶ ἡ ἱκανότητά τους νὰ μιλοῦν μὲ εὐχέρεια 2 ἢ 3 γλώσσας ὁ καθένας τους — ὁ καθηγητὴς τοῦ κανονικοῦ Δικαίου στὸ Βουκουρέστι μιλάει 9 γλώσσας⁵⁴.

Διὰ νὰ διατηρῆται δὲ τὸ πνεῦμά των εἰς διαρκῆ ἐργήγορον εἶναι ὑποχρεωμένοι οἱ καθηγηταὶ νὰ παρουσιάζουσαν κάθε χρόνο μίαν ἀξιόλογον ἐργασίαν θεολογικῆς ἐρεῦνης⁵⁵.

Ὅλοι οἱ καθηγηταὶ τῶν Θεολογικῶν Ἰνστιτούτων εἶναι κληρικοὶ⁵⁶. Πολλοὶ ἔχουν μείνει εἰς τὸν βα-

θμόν τοῦ Διακόνου, διὰ νὰ εἶναι περισσότερον ἀπερίσπαστοι εἰς τὰ ἀκαδημαϊκὰ των καθήκοντα.

Ἡ ἀπαιτήσις αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἱερωθῶν οἱ καθηγηταὶ, προεκάλεσε κάποιαν ἀντίδρασιν. Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία ἐπέμενε. Μία χαρακτηριστικὴ παρατήρησις τοῦ μνημονευθέντος τεύχους τοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου μᾶς βοηθεῖ ἴσως νὰ ἀντιληφθῶμεν τὸ νόημα τοῦ μέτρου αὐτοῦ: «Συμφώνως - γράφει - πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν νομοθεσίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ potestas magisterii, δηλ. ἡ ἐξουσία τοῦ διδάσκειν, ἀνήκει θεῖω δικαίω εἰς τοὺς ἐπισκόπους, οἱ ὅποιοι ἀσκοῦν ἓνα μέρος τῆς ἐξουσίας των αὐτῆς διὰ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν. Αἱ διατάξεις αἱ διαλαμβανόμεναι εἰς τὴν σύγχρονον νομοθεσίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἀφοροῦν τὰς δικαιοδοσίας τῆς Ἱεράς Συνόδου ἐπὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ὁ τρόπος ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας αὐτῶν, εἶναι αἱ μόναι σύμφωνοι πρὸς τὰ δόγματα, τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ τὰς εἰδικὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας»⁵⁷.

Ὁ ἱερέυς, ὡς μετέχων καὶ αὐτός, λόγῳ τῆς χειροτονίας του, θεῖω δικαίω τοῦ δικαιώματος τοῦ διδάσκειν, θεωρεῖται ἀρμοδιώτερος πρὸς τοῦτο ἀπὸ τὸν λαϊκόν.

Κατ' ἄλλους, ἡ ἀξίωσις αὐτὴ ὀφείλεται εἰς λόγους ἐξασφαλίσεως τῆς πιστότητος τῶν καθηγητῶν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πειθαρχίας πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν.

Ἐξ ἄλλου, τὸ «ράσον» τῶν καθηγητῶν καὶ ἡ αὐταπάρνησις τὴν ὅποιαν συνεπάγεται εἶναι ἐπόμενον νὰ ἀσκή εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν μελλόντων κληρικῶν.

Μεταξὺ τῶν καθηγητῶν διακρίνονται ὠρισμένα ὀνόματα διεθνoῦς κύρους. Δόξαν τῆς ρουμανικῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης π.χ. ἀπετέλεσεν ὁ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποθανὼν διαπρεπὴς καθηγητὴς καὶ κληρικὸς π. Νικόλαος Ποπέσκου. Ἀπὸ τοῦ 1914 καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1925 μέλος τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, συνέγραψε δεκάδας θεολογικῶν καὶ ἱστορικῶν μελετῶν καὶ μετέφρασε σειρὰν ἀλόκληρον θεολογικῶν ἔργων. Ὡσαύτως, μεγάλα ὀνόματα εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην τῆς Ρουμανίας εἶναι τὰ τῶν καθηγητῶν Κόμαν (Δογματικὴ) καὶ Στανιλοάε (Συστηματικὸς κλάδος).

Δὲν πρέπει νὰ παρατρέξωμεν μίαν χαρακτηριστικὴν πλευρὰν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἡ ἰδιαίτερα προσοχὴ ποὺ δίδεται εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ τὸν καταρτισμὸν καλλιτεχνικῶν χορωδιῶν. Εἰς μίαν χώραν, ὅπου τὰ ἄλλα μέσα προσελεύσεως τῶν πιστῶν εἰς τοὺς ναοὺς εἶναι περιορισμένα, τὸ καλλιτεχνικὸν ἐκκλησιαστικὸν ἄσμα ἔχει θεμελιώδη σημασίαν διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς λειτουργικῆς ἐκείνης ἀτμοσφαιρας, ἡ ὅποια θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν κατανυκτικὴν διάθεσιν τοῦ πιστοῦ καὶ θὰ τὸν προσελκύσῃ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου.

57. L'Eglise Orthodoxe Roumaine σ. 34-35.

53. Ἴδε : L'Eglise Orthodoxe Roumaine σ. 33.

54. Καθ. Σάββα Ἀγουρίδη, Μνημ. ἔθρον. «Ἀνάπλασις», Νοέμβριος 1964 σ. 6.

55. Ἴδε : I.C.I. Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 21.

56. Τὸ ἔθρον 186 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου ὀρίζει τὰ ἑξῆς : «Ὅλοι ὅσοι διορίσθησαν ὡς καθηγηταὶ ἢ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν ὀφείλουσαν νὰ ὑπογράψουσαν δήλωσιν, ὅτι μετὰ ἓν ἔτος τὸ πολὺ ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ των θὰ εἰσέλθουσαν εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου. Ἐὰν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους αὐτοῦ δὲν ἔχουσαν χειροτονηθῆ ὀφείλουσαν νὰ παραιτηθῶσαν». Καὶ τὸ ἔθρον 177 λέγει κατηγορηματικῶς, ὅτι «Τὰ μέλη τοῦ καθηγητικοῦ σώματος ὀφείλουσαν νὰ εἶναι χειροτονημένοι κληρικοὶ». (Παρά D. I. Doens, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 70).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ταχύρρυθμον ἐκκλησιαστικὸν φροντιστήριον.

Ἀπὸ τῆς 15ης Ἰανουαρίου ἤρξατο λειτουργοῦν τὸ ταχύρρυθμον Ἀνώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον Τήνου, εἰς τὸ ὁποῖον φοιτοῦν ἀπόφοιτοι Γυμνασίου ἢ πτυχιούχοι Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Οὗτοι ζῶντες κοινὴν πνευματικὴν ζωὴν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Μεγαλόχαρης παρακολουθοῦν εἰδικὰ μαθήματα, ἅτινα θὰ καταστήσουν αὐτοὺς ἱκανοὺς, ἵνα ἀναλάβουν τὰς εὐθύνas τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος. Μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Φροντιστηρίου ἀποφοίτησίν των θὰ συνεχίσουν τὸ ἔργον τῆς ἐπιμορφώσεώς των δι' εἰδικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀλληλογραφίας, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχουν μὲ τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τοῦ Φροντιστηρίου. Ἡ ὅλη ἐπιμόρφωσις θὰ ἐπισφραγισθῇ δι' εἰδικῶν ἐξετάσεων.

Ἡ Ἐκκλησία θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν, ὥστε τὸ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας λειτουργοῦν Φροντιστηρίων τοῦτο, τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὁποίου ἀνέλαβεν ὁ διακεκριμένος παρ. ἀρχιμ. κ. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος, νὰ ἀποβῇ μία ἐκ τῶν Σχολῶν ἐδελπίδων τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἐξέρχονται ἐκλεκτοὶ λειτουργοὶ καὶ οἰκονόμοι τῶν μυστηρίων Θεοῦ.

Γενικὴ ἱκανοποίησις.

Γενικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπιδοκιμασία καὶ ἱκανοποίησις διὰ τὸν τρόπον τῆς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἀντιμετωπίσεως τοῦ ζητήματος τῶν δικαιωμάτων τῶν ἱερέων διὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἱ. Μυστηρίων. Ὡς ἀνεκοινώθη, διὰ τὰς συνήθειas ἱεροπραξίας οἱ Χριστιανοὶ θὰ προσφέρουν ἀπολύτως ἐλευθέρως ὅ,τι προαιροῦνται, μετὰ σαφῆ περὶ τούτου ἐνημέρωσίν των ὑπὸ τῶν ἐφημερίων. Ὡσαύτως ἀπηγορεύθη ἀπολύτως πᾶσα μεταβίβασις τελέσεως μυστηρίου ἀπὸ ναοῦ εἰς ναὸν δι' οἰονδήποτε πρόσωπον καὶ δι' οἰονδήποτε λόγον.

Εὐστόχος ἐσημείωσε τὸ «Ἔθνος», ὅτι «καιρὸς ἦτο νὰ κατανοηθῇ, ὅτι ὁ ἱερωμένος δὲν ἀσκεῖ ἐπάγγελμα, διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει ν' ἀμείβεται ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, ἀλλὰ λειτουργήμα. Βεβαίως ὁ ἐν τῷ ναῷ ὑπηρετῶν ἐκ τοῦ ναοῦ πρέπει νὰ προσπορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὅμως οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, ἐκ παραδόσεως, οὐδέποτε παραλείπουν, κατὰ τὰς δυνάμεις του ἕκαστος, ν' ἀμείψουν τὸν ἱερέα, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του. Καὶ ἐπὶ πλέον, ἡ Ἐκκλησία μαζὶ μὲ τὴν Πολιτείαν ἐμερίμνησαν διὰ τὴν ἱκανοποιητικὴν ἀμοιβὴν τῶν ἐφημε-

Ὁ Πατριάρχης ἔδωσε πολλὴν σημασίαν εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. «Ἐκεῖνο ποὺ χαίρεται κανεὶς—γράφει ὁ καθ. Σ. Ἀγουρίδης—ζῶντας μέσα στὸ Ἰνστιτούτο εἶναι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ τὰ τραγούδια τῶν σπουδαστῶν... τὸ ἐπίπεδο μουσικῆς καλλιτεργείας μεταξὺ τῶν ἱερέων καὶ θεολόγων στὴ Ρουμανία εἶναι πολὺ ὑψηλό. Ἀκουσαμε στὸ Βουκουρέστι καὶ στὸ Σιμπίου τίς χορωδίας τῶν θεολόγων σπουδαστῶν καὶ ἐμείναμε κατάπληκτοι. Φαίνεται πὼς ὁ νῦν Πατριάρχης, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, κατάρθωσε νὰ ἀναπτύξῃ μέσα στὴν Ἐκκλησία σὲ ὑψηλὸ βαθμὸ ὅλες τίς τέχνες, ἰδίαιτερα δὲ τὴ μουσικὴ... εἶναι χαρακτηριστικὸ τὸ γεγονός ὅτι τὰ Θεολογικὰ Σεμινάρια συνδέονται μὲ τίς Σχολές Ψαλτῶν»⁵⁸.

Ἡ Πατριαρχικὴ χορωδία τοῦ Βουκουρεστίου, ἀποτελουμένη ἀποκλειστικῶς ἐξ ἱερέων, εἶναι ὑψηλῆς στάθμης καλλιτεχνικὸς ὀργανισμὸς καὶ χαίρει πολλῆς ἐκτιμῆσεως μεταξὺ τῶν μουσικῶν κύκλων τῆς πρωτεύουσας. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα, ἡ Πατριαρχικὴ Χορωδία καὶ ἡ Χορωδία τῶν Ἱερέων τοῦ Βουκουρεστίου ἔχουν δημοσίας ἐμφανίσεις μὲ ἐπίκαιρα θρησκευτικὰ ἄσματα καὶ θρησκευτικὰς συνθέσεις ξένων καὶ ρουμάνων συνθετῶν»⁵⁹.

Μεγάλῃ φροντίδι καταβάλλεται καὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς. Τὴν 24-7-1950 συνεστήθη ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς Πατριαρχικῆς Διοικήσεως μία Ἐπιτροπὴ Ἐκκλησιαστικῆς Ζωγραφικῆς, «διὰ νὰ ἐλέγχῃ τὴν τεχνικὴν καὶ τὴν δημιουργικὴν ἱκανότητα τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰκονογραφίαν, μὲ σκοπὸν νὰ διατηρηθῇ, εἰς ὅλην τὴν χώραν, ἡ δογματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐνότητις εἰς τὰ θέματα τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς». Πᾶσα ἐργασία ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς γίνεται τώρα ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὅλοι οἱ ζωγράφοι ὀφείλουν νὰ ὑποστοῦν ἐξετάσεις ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς.

Ὡσαύτως, μία Σχολὴ ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς ἰδρύθη παρὰ τῷ Ὀρθόδοξῳ Βιβλικῷ καὶ Ἱεραποστολικῷ Ἰνστιτούτῳ τοῦ Βουκουρεστίου. Τὰ πρακτικὰ μαθήματα, διάρκειας 5 μηνῶν, δίδονται εἰς διάφορα Μοναστήρια καὶ συνδυάζονται μὲ 1 μηνὸς θεωρητικὰ μαθήματα εἰς Βουκουρέστιον. Ἡ «Biserica Ortodoxa Romana», ἀπὸ τοῦ 1951 δημοσιεύει ἀνελλιπῶς τὰ ὀνόματα τῶν ζωγράφων, ποὺ ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν, τὴν εἰδικότητα, τὴν διεύθυνσίν των κ.λ.π.⁶⁰.

(Συνεχίζεται)

ΣΟΛΩΝ Γ. ΝΙΝΙΚΑΣ

58. Μηνμ. ἄρθρον «Ἀνάπλασις», Νοέμβριος 1964 σ. 7.
59. L'Eglise Orthodoxe Roumaine σ. 50.

60. Παρὰ D. I. Doens. "Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 89.

ρίων». Δι' αὐτὸ «περαιτέρω βελτίωσις τῶν ἀπολαυῶν τῶν καὶ ἐπιβάλλεται καὶ εἶναι εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας νὰ πραγματοποιηθῇ... Ἡ ἐξυγίανσις ἄλλως τε τῆς Ἐκκλησίας προχωρεῖ καὶ δύναται νὰ προβλεφθῇ, ὅτι ταχέως θὰ ἔχη ἐπέλθει τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ὄλοι οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι ἀπὸ μακροῦ ἐπιθυμοῦμεν».

Μεθ' ἱκανοποιήσεως σημειοῦται.

Ἡ εὐρύτερα συμμετοχὴ καὶ τῶν λαϊκῶν εἰς τὸ πρόγραμμα ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἀξιοποίησις πασῶν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ δὲν ἐρμηγύνουν ἀπλῶς ἀπαίτησιν τῶν κρίσιμων καιρῶν μας, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖ διατὶ καὶ αὐτῇ ἡ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ παρεχώρησε πολλὰ δικαιώματα εἰς τοὺς λαϊκούς, ὡς ἀπέδειξε τὸ τελευταῖον συνέδριον τῶν λαϊκῶν ἐν Ρώμῃ, ἀλλὰ καὶ ἐκφράζουν μίαν γνησίαν ὀρθόδοξον θεώρησιν καὶ βίωσιν τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐντὸς τῆς οργανικῆς διόττητος τῆς Ἐκκλησίας, πέραν τῶν εἰδικῶν τομέων τῆς εἰδικῆς ἀγιαστικῆς καὶ ποιμαντικῆς ἐθῆνης τῶν κληρικῶν καὶ οἱ λαϊκοὶ εἶναι κεκλημένοι νὰ μετέχουν ἐνεργῶς τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ προσφέρουν τὴν ἀφοσίωσίν των καὶ τὸν μόχθον των εἰς τοὺς πολλαπλοῦς τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς δραστηριότητος. Δι' αὐτὸ μεθ' ἱκανοποιήσεως σημειοῦται, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν λαϊκῶν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὸ προσκλητήριον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ ἔσπευσαν νὰ ἐνταχθοῦν ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς ἀνακαινιστικῆς προσπάθειάς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Σχολικὴ ἐκπομπή.

Ἀξία παντὸς ἐπαίνου εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας καθιέρωσις μεταδόσεως ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ προγράμματος τοῦ Ε.Ι.Ρ. εἰδικῆς σχολικῆς ἐκπομπῆς, προετοιμαζομένης ὑπὸ τῆς διεθνήσεως ἐποπτικῶν ὁργάνων τοῦ ὕπουργείου καὶ περιλαμβανούσης ἐπιμορφωτικὰς ὁμιλίας, ὡς καὶ θέματα καὶ εἰδήσεις, αἵτινες ἐνδιαφέρουν τοὺς μαθητὰς καὶ σπουδαστὰς.

Τὸ ὅτι ἡ ἐκπομπὴ αὕτη ἐνεκαινιάσθη διὰ τοῦ πρὸς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν μηνύματος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου γεννᾷ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν βεβαιότητα, ὅτι οἱ ἐπιμελούμενοι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκπομπῆς θὰ σννεργάζωνται στενῶς μετὰ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, ἵνα μεταδίδουν πρὸς τοὺς νέους καὶ τὴν φωνὴν αὐτῆς. Τόσον ἡ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὅσον καὶ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐχαρίστως ἐδέχθησαν νὰ συμβάλουν εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τοῦ προγράμματος καὶ εἰς τὴν μετάδοσιν πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ σπουδαστὰς τῆς καταλλήλου πνευματικῆς τροφῆς.

Ἐσφαλμένοι ἰσχυρισμοί.

Χρονογράφος ἐφημερίδος ἠθέλησε καὶ δημοσίᾳ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἀπιστίαν του, γράφας τὰ ἐξῆς: «παρατηρητικὸ, λογικὸ, ἐρευνητικὸ καὶ ἀπληστο ὄν ὁ ἄνθρωπος, ὄλο καὶ ἀνακαλύπτει κρυφὰς ιδιότητες μέσα στὴ φύσιν. Κί ἡ φύσις εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός, πού νομοθέτης τῆς ὁ ἴδιος, δὲν κάνει θαύματα γιὰτί τότε παραβαίνει τοὺς νόμους του καὶ ποτέ ὁ δίκαιος δὲν παραβαίνει τὸν νόμον».

Δὲν γνωρίζει ὁμως, ὅτι ἡ ταῦτισις Θεοῦ καὶ φύσεως καταδικάζεται ἐνθεν μὲν ὑπὸ τῆς αὐτομαρτυρίας τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ἣτις θεωρεῖ τὸν Θεὸν οὐχὶ ὡς τὴν ἐνδοκοσμικὴν φύσιν, ἀλλ' ὡς ὑπερβατικὸν ὄν, ἐτέρωθεν δὲ ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὅστις μαρτυρεῖ ὅτι ἡ ταῦτισις αὕτη εἶναι παράβασιν τοῦ λογικοῦ νόμου τῆς ἀντιθέσεως καὶ σύγχυσις τοῦ ἀπειρου καὶ τοῦ πεπερασμένου καὶ ἐκ τρίτου ὑπὸ τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως, ἣτις δὲν ἀνέχεται τὴν ἄρησιν τῆς προσωπικῆς αὐτοτελείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου;

Ἐπειτα ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι τὸ θαῦμα εἶναι ἀδύνατον, διότι εἶναι τάχα παράβασιν τῶν νόμων τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς φύσεως, εἶναι καὶ ἀστήρικτος καὶ ἀντίθετος πρὸς τὰ γεγονότα. Ἐφ' ὅσον οἱ φυσικοὶ νόμοι ἔχουν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπάρξεώς των ἐν τῇ βουλήσει τοῦ Θεοῦ, Ἐκεῖνος, ὅστις ἠθέλησε νὰ δώσῃ τοὺς νόμους τούτους, δύναται νὰ θελήσῃ καὶ τὴν ἀναστολήν των καὶ τὴν κατάπασιν τῆς ἐνεργείας των χάριν ἐνὸς ἀνωτέρου σκοποῦ. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀναστειλῇ τὴν ἐνέργειαν ἐνὸς νόμου τῆς φύσεως, πολὺ περισσότερον δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ Θεός.

Ἀνάγκη γενικῆς μορφώσεως.

Τὸ Συμβούλιον τῶν Ὑπουργῶν τῆς Παιδείας τῆς «Ὀνέσκου», τὸ ὁποῖον συνήλθε τὸν παρελθόντα μῆνα εἰς Βιέννην, διὰ νὰ συζητήσῃ διάφορα θέματα τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, προέτεινε, ὅπως εἰς προσεχῆ σύνοδόν του «ἐρευνηθῇ τὸ ζήτημα τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολὰς καὶ τῆς δημιουργίας ἐνὸς ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐγκαίρως νὰ προσφέρῃ εὐρὴν προσανατολισμὸν εἰς τὸν νέον, πρὶν ἢ οὗτος ἐπιδοθῇ εἰς τὴν εἰδίκευσίν του. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ καθιέρωσις μιᾶς «γενικῆς μορφώσεως» (studium generale) διὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῶν ἀνωτάτων σχολῶν ἀπέβη μιὰ ἀναγκαῖότης πρὶν ἢ ἡ γνώσις κατατεμαχισθῇ εἰς εἰδικότητα».

Ἡ πρότασις αὕτη εἶναι λίαν ἀξιόλογος, εὐκαίᾳ δὲ θὰ ἦτο ἡ πραγματοποιήσις τῆς. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι τὸ κύριον μάθημα ἐν τῷ προγράμματι τῆς γενικῆς μορφώσεως, ἣτις θὰ ἀπήλλασσε τοὺς μέλλοντας ἐπιστήμονας τῆς μονομερείας, δεόν νὰ εἶναι ἡ θεωρία τοῦ Χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, συνελθοῦσα τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1968 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου εἰς τακτικὴν τῆς συνεδρίας, προέβη, συμφώνως πρὸς τὸν ἐσχάτως δημοσιευθέντα Α.Ν. 214 «Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων διὰ τοὺς παντὸς βαθμοῦ κληρικούς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεφάσισε δέ, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ ἀνωτέρω Νόμου, τὴν παραπομπὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πρώην Ἀθηνῶν, Προέδρου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος εἰς τὸ ἀρμόδιον Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 10ῆς μέχρι τῆς 25ῆς Ἰανουαρίου ἔ. ἔτους, παρὰ τὴν σοβαρώτατην του ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν διήλθε :

Προήδρευσε: Τὴν 15 Ἰανουαρίου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀξιοποίησεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας.

— Τὴν 16, 23 καὶ 25 Ἰανουαρίου τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

— Τὴν 19 Ἰανουαρίου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Τὴν 20 Ἰανουαρίου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

Ἐδέχθη: Τὴν 20 Ἰανουαρίου τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Παν. Πιπινέλην καὶ τὸν ἀντιπτεράρχον ἔ. ἀ. κ. Ποταμιάνου.

— Τὴν 21 Ἰανουαρίου τὸν πανοσ. ἀρχιμ. Νικηφόρον Πεζόπουλον, τὸν διευθυντὴν τῆς χορωδίας τῶν Ἀνακτόρων κ. Ἀδάμην καὶ τὸν μουσικοδιδάσκαλον κ. Βασιλειάδην.

— Τὴν 22 Ἰανουαρίου τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσπουδῶν κ. Θεοφ. Παπακωνσταντίνου καὶ τὸν ἀντιπτεράρχον ἔ. ἀ. κ. Ποταμιάνου.

— Τὴν 24 Ἰανουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, 25ῃ Δεκεμβρίου 1967, ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἐλειτούργησεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῶ μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Νεοκαισαρείας κ. Χρυσοστόμου, Λαοδικείας κ. Μαξίμου, Σάρδεων κ. Μαξίμου, Ροδοπόλεως κ. Ἱερωνύμου καὶ Μιλήτου κ. Αἰμιλιανοῦ, Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου, τοῦ Φιλλανδοῦ Ἱερομ. κ. Ἰωάννου Ρίννε καὶ τοῦ αἰδέσ. κ. Δημητρίου Νεσφετάγιεφ. Ἐψάλλον οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί. Τὴν Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ὁ παν. Μ. Ἀρχιμανδρίτης. Παρέστησαν ὁ ἐντιμότητος κ. Ἰωάννης Γρηγοριάδης, Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τῆς οικογενείας αὐτοῦ, ὅς καὶ ἀπήγγειλε τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ τὸ «Πάτερ ἡμῶν», οἱ ἐντιμ. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ.κ. Στροφόπουλος καὶ Ἐξηντάρης, Ὀφφικιάλοι, Κοινοτικοὶ παράγοντες καὶ πικνὸν Ἐκκλησιασμά.

— Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῶ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου καὶ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς, 31ῃ Δεκεμβρίου 1967.

Ἡ πρώτη τοῦ Νέου ἔτους καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου ἐωρτάσθησαν μετὰ πάσης λαμπρότητος καὶ κατὰ τὴν παλαιόθεν καθιερωμένην τάξιν. Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς παραμονῆς ἐγένετο Πατριαρχικὴ χοροστασία μετὰ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν καὶ ἐνδημούντων Ἀρχιερέων. Ἐν συνεχείᾳ, ἔλαβε χώραν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ

Μεγάρῳ ἡ τελετὴ τοῦ κοφίματος τῆς Πίττας τῶν Ἀρχιερέων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, καθ' ἣν τὸ χρυσοῦν νόμισμα ἔπεσεν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν οἶκον. Ἀκολουθῶς πάντες οἱ Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ Ὑπάλληλοι τῶν Πατριαρχείων ἀνῆλθον εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον, ἔνθα τὴν Α.Θ. Παναγιότητα προσεφώνησεν ὁ πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀγάπιος. Ὁ Πατριάρχης συνεχάρη πάντας διὰ τὴν ἀρτίαν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, ἐπιδαψιλεύσας τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτοῦ. Ἐπικολούθησεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ ἡ τελετὴ τοῦ κοφίματος τῆς Πίττας τῶν Ἐσωκατακοίλων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τὸ εἰθισμένον δεῖπνον, εἰς ὃ παρεκλήθησαν μετὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κολωνίας, ὁ πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος καὶ οἱ λοιποὶ Ἐσωκατακοίλοι Κληρικοὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι, οἱ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Στυλιανὸς Χαρκιανάκης, Ἠγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Βλατάδων καὶ Ἰωάννης Ρίννε ἐκ Φιλανδίας, ὁ Ἐντιμ. κ. Παναγιώτης Χρήστου, Μ. Ὑπομνηματογράφος τῆς Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ Ἀντιπρῦτανις τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὁ Ἐλλογ. κ. Ἀπόστολος Μέξης κ. ἀ.

— Τῇ 9ῃ Ἰανουαρίου ἔ. ἔ. συνῆλθεν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς μετὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Ἁγίου Δωδεκαμήνου συνεδρίαν.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ Πρακτικοῦ τῆς προγενομένης συνεδρίας καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν εἰθισμένων ἐπὶ ταῖς προλαβούσαις ἁγίαις ἐορταῖς προσφωνήσεων καὶ ἀντιφωνήσεων, ὁ Πατριάρχης ἀνέπτυξεν, ἐν συντομίᾳ, τὸ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπιτευχθέν ἔργον ἐν ταῖς προσπάθειαις πρὸς ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐξῆρε τὸν σταθμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον αὐταὶ ἔφθασαν καὶ τὴν προκειμένην ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τούτου ἐκκίνησιν, τῆς ὁποίας διέγραψε τὸν κύκλον, ἐμφανίσας καὶ πάλιν τὰς ἐκδηλώσεις τῶν λαῶν ἐν τῷ πόθῳ ἐπικρατήσεως τῆς εἰρήνης, ὑπὸ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Σημεῖον τῶν διαθέσεων τούτων τῶν λαῶν, προσέθηκεν, εἶναι καὶ ἡ γενομένη χθὲς ἐπίσκεψις εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τριακονταμελοῦς Ὀμίλου ἐξ Ἀμερικῆς ἐγκρίτων προσωπικοτήτων Χριστιανῶν καὶ Ἰσραηλινῶν, Καθολικῶν καὶ διαφόρων ἄλλων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, λευκῶν καὶ μαύρων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἵτινες ἀνέλαβον πορείαν πανθηρσκευτικῆς συνεργασίας καὶ εἰρήνης πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸ Νέον Δελχί, διὰ τὸ ἐκεῖ συνερχόμενον εἰδικὸν Συνέδριον πρὸς τὸν ὡς ἀνω σκοπόν.

Ἀκολουθῶς, ἀνεγνώσθησαν ἐόρτια γράμματα τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ῥώμης Παύλου τοῦ Στ', τῶν Μακ. Ὁρθόδοξων Πατριαρχῶν καὶ Προέδρων τῶν Ὁρθόδοξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τῶν Ἀρχηγῶν φίλων Ἐκκλησιῶν, Ἀρχηγῶν Κρατῶν, Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου καὶ ἐτέρων Ἐκκλησιῶν, Ὁργανώσεων, Ἰδρυμάτων καὶ ἄλλων ἐγκρίτων προσώπων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὸ περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Πραβοσλάβνι Μισιονάρ» εἰς τὸ ἀρτί ληφθὲν τελευταῖον τευχὸς του τοῦ ἔτους 1967 ἐξαιρεῖ τὸν οἰκουμενικὸν ρόλον τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου, ὁ ὁποῖος «κατέστη τὸ ἐπίκεντρον εἰς τὸν διάλογον μετὰ τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς Δύσεως». Ἐν συνεχείᾳ, τὸ περιοδικὸν ὑπογραμμίζει, ὅτι «ἡ Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆς Ρόδου ἀποτελεῖ ὄντως θρίαμβον τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου τοῦ Α'».

Ἀκολουθῶς, ἀναφερόμενον εἰς τὴν πρόσφατον ἱστορικὴν πορείαν ἀγάπης καὶ εἰρήνης τοῦ Παναγιωτάτου, τὸ περιοδικὸν γράφει τὸ ἐξῆς: «Καὶ ἡ παρούσα ἐπίσκεψις τοῦ Πρωτοθρόνου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν μας, ἔπειτα εἰς τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας καὶ Βουλγαρίας καὶ τέλος εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν καὶ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ ἐπικείμενη ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν — εἶναι ἐκδήλωσις ἐκείνης τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος, διὰ τῆς ὁποίας ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ τοῦ

κόσμου πρέπει νὰ σχηματίσουν μίαν οἰκογένειαν, ἐν Σῶμα ζῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι.

«Ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὸν ὀρθόδοξον Παναγιώτατον Πατριάρχην, παρακαλοῦμεν Αὐτὸν νὰ προσεύχεται εἰς τὸν Σωτήρα, ὅπως ἡ φλόξ τοῦ ἔνθουσιασμοῦ ποῦ ἤναψεν εἰς τὰς καρδίας μας μὴ σβεσθῆ ποτέ. Καὶ ἡμεῖς θὰ προσευχώμεθα εὐλικρινῶς καὶ θερμῶς, ὅπως οὗτος, ὡς ὁ ἐξοχώτερος ἀντιπρόσωπος τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, πραγματοποίησιν τὰ μεγάλα ἰδανικά, εἰς τὰ ὁποῖα ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του».

— Τὸ εἰς Ζάγκρεμπ ἐκδιδόμενον καθολικὸν περιοδικὸν «Γκλάς Κόντσιλια» (Ἡ Φωνὴ τῆς Συνόδου), σχολιάζον τὴν τελευταίαν συνάντησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Πάπα, παρατηρεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὁ πρῶτος Πατριάρχης τῆς Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς, Ἰθναγόρας ὁ Α', ἔρχεται εἰς τὴν Ρώμην. Ἡ Ὀρθοδοξία καὶ ὁ Καθολικισμὸς ἐναγκαλιζονται ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, συνενώνονται ἐν ἀγάπῃ καὶ προσευχῇ ἄνευ οἰωνδήποτε ἀποφάσεων καὶ ἄνευ προσπαθειῶν διοικητικῆς, νομικῆς συμφιλώσεως. Ὁ Πατριάρχης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν ὁποῖαν οἱ καθολικοὶ ἐκάλουν ἕως χθὲς σχισματικὴν, γίνεται δεκτὸς εἰς τὸ Βατικανὸν ὡς ἅγιος ἀδελφός, ἀνάπτει τὴν κανδήλαν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὁμιλεῖ εἰς τὸν πρῶτον ναὸν τοῦ καθολικοῦ κόσμου, εὐλογεῖ τὸν λαὸν μετὰ τοῦ Πάπα. Καὶ ἐπιστρέφει πάλιν οἶος ἦλθεν: ὁ πρῶτος Πατριάρχης τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὅλοι αἰσθάνονται, ὅτι συμβαίνει κάτι τὸ μέγα, κάτι τὸ πρὸ πολλοῦ ἀναμενόμενον, καὶ κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ διατυπώσῃ ἐπακριβῶς. Ἡ Θεολογία καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον δὲν διαθέτουν οὔτε παραγράφους οὔτε λέξεις, διὰ νὰ ἐκφράσουν αὐτὴν τὴν νέαν κατάστασιν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Εἰς ἄρθρον του, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ ταξείδιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰθναγόρου», τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας «Τσερκόβνι Βέστνικ» (Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ) γράφει μεταξὺ τῶν ἄλλων τῶν ἑξῆς:

«Εἰς συνέτευξίν του πρὸς τὸν ἐκπρόσωπον τῆς γαλλικῆς ραδιοφωνίας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰθναγόρας ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ ἐπίσκεψίς του εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἡ συνάντησις μετὰ τοῦ Πάπα Παύλου Στ' εἶναι ἀναμφιβόλως ἱστορικῆς σημασίας γεγονότα. Ὁ δὲ Δρ Βίσερ Τούφτ εἰς τὴν ὁμιλίαν του κατὰ τὴν ἐν Γενεύῃ οἰκουμενικὴν ἀκολουθίαν εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀκολουθῶμεν τὸν Χριστὸν καὶ ταυτοχρόνως νὰ ἀρνούμεθα τὴν ἰδέαν τῆς συνενώσεως πάντων τῶν πιστευόντων εἰς Αὐτόν.

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ ἀξίου ἐργάτου τῆς οἰκουμἐνικῆς κινήσεως πρέπει νὰ προστεθῆ, ὅτι, δυστυχῶς, ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἀντελαμβάνοντο καὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τὴν τοιαύτην συνένωσιν, διότι συχνάκις δὲν ἀκολουθοῦν ἐν προκειμένῳ τὸ εὐαγγελικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ καθαρῶς ἀνθρωπίνως ἀντιλήψεις καὶ παρορμήσεις.

Δυνάμεθα νὰ χαيرώμεθα, διότι ἡ ἐπὶ αἰῶνας ὑφισταμένη ἀποξένωσις εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀντικαθίσταται εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς κορυφὰς ἀπὸ τὴν ἐπιδίωξιν μιᾶς καλυτέρας ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ προσεγγίσεως. Ἐπίσης, δύναται νὰ εὐχηθῆ τις, ὅπως καὶ κατὰ τόπους αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις μεταξὺ τῶν καθολικῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν μὴ κα-

θολικῶν ἀλλάξουν ἐν τῷ πνεύματι τῆς Χριστιανικῆς εἰρήνης καὶ συμπονοῆς».

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ ἐπὶ τὰς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου Ἔτους ἀπηύθυνε μηνύματα εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

— Διὰ τῆς «Διεθνoῦς ρωμαιοκαθολικῆς Ἀγαθοεργίας» (Caritas Internationalis), ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ διέθεσεν ὑπὲρ τῶν προσφύγων τῆς Παλαιστίνης 50.000 δολλαρίων.

— Ἀπεβίωσεν ὁ ρωμαιοκαθολικὸς ἀρχιεπίσκοπος τῆς Νέας Ὑόρκης Καρδινάλιος Φράνσις Σπέλλμαν, ὅστις ἦτο καὶ ἀρχιερεὺς τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

— Ὁ Πάπας κατέταξε μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ κατ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας συνόδου τοὺς καρδινάλιους Ἀντωνίου Σαμορέ καὶ Ἀγγελον Ντέλλ' Ἀκουα.

— Ὁ πάπας Παῦλος ΣΤ ἀπέστειλε διάφορα ἐφόδια καὶ σημαντικὸν ποσὸν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ ὑπὲρ τῶν πλημυροπαθῶν τῆς Πορτογαλλίας.

— Συνῆλθεν ἐν Ρώμῃ τὸ ἀνὰ πενταετίαν πραγματοποιούμενον συνέδριον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ὀργανώσεως «Unitas», ἥτις ἰδρύθη τῷ 1945, με ἀπώτερον σκοπὸν τὴν προσέγγισιν τῶν Χριστιανῶν.

— Ὁ ἀρμένιος καρδινάλιος Πέτρος Ἀγκατζιανιὰν ἐώρτασε τὴν πεντηκοστήν ἐπέτειον τῆς εἰς ἱερέα χειροτονίας του.

— Ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος Στ' ἀπηύθυνεν ἔκκλησιν πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως περὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς 1ης Ἰανουαρίου ὡς διεθνoῦς ἡμέρας εἰρήνης δι' ὅλοκληρον τὸν κόσμον.

— Ὁ πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Τζόνσον εἶχε μακρὰν συνομιλίαν ἐν Βατικανῷ μετὰ τοῦ Πάπα Παύλου Στ' διὰ τὸ Βιετναμικόν.

— Ἡ σύνοδος τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων τῆς Γερμανίας ἐζήτησεν ἀπὸ τοῦ Βατικανοῦ, ὅπως λαϊκοὶ δύνανται νὰ μεταδίδουν τὴν Θ. Κοινωνίαν εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, καθ' ὅς μέγα πλῆθος πιστῶν προσέρχεται εἰς τὸ ἱ. μυστήριον καὶ δὲν ὑπάρχουν ἄρκετοὶ ἱερεῖς. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι τελευταίως λαϊκοὶ τῆς Ρουάντα τῆς Ἀφρικῆς ἔλαβον ἐκ τοῦ Βατικανοῦ παρομοίαν ἐξουσιοδότησιν.

— Ὁ Πάπας Παῦλος Στ' διώρισε τὸν ρουθῆνον ἀρχιεπίσκοπον Νικόλαον Ἐλκο διὰ τὰς χειροτονίας τῶν ἐν Ρώμῃ κληρικῶν τοῦ «βυζαντινοῦ λειτουργικοῦ τύπου».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Βατικανοῦ ἐπεσκέφη τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν πρὸς διεξαγωγὴν συνομιλιῶν θεολογικῆς φύσεως μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τῶν καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν Μόσχας καὶ Λένινγκραντ.

— Ὁ ρωμαιοκαθολικὸς ἀρχιεπίσκοπος Βιέννης Καρδινάλιος Καϊνιχ, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανοῦ, ἐπεσκέφη τὴν Ρουμανίαν, ἔνθα παρέμεινεν ἐπὶ δεκαήμερον.

— Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὥρισε τὰ τακτικὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας, ἥτις θὰ μετὰσχῃ τῶν ἐργα-

σιών τῆς τετάρτης Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτις θὰ συνέλθῃ ἐν Uppsala τὸν 1-οὐλίον τοῦ 1968.

— Ἡ μικτὴ ἐπιτροπὴ θεολόγων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν συνήλθε δι' ἕκτην φορὰν εἰς τὴν ἐν Ἀσσίζη μονὴν τοῦ ἁγίου Δαμιανοῦ. Τὸ θέμα τῶν συζητήσεων ἦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ δευτέρα ἀναφορὰ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης πρὸς τὰς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐνεκρίθη καὶ ἐδημοσιεύθη κατόπιν τῆς εἰς Κρήτην 20ῆς συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Τὸ πεδῖον τῆς συνεργασίας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν διηρῦνθη μετὰ τὴν σύστασιν τῆς «ΠΟΝΤΙΚΗΣ» ἐπιτροπῆς «Δικαιοσύνη καὶ Εἰρήνη» καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν λαϊκῶν.

Τὸ ἐπὶ τῆς ἀποστολικῆς διακονίας τῶν λαϊκῶν γ' ρωμαιοκαθολικὸν παγκόσμιον συνέδριον ἤνοιξεν ἐπίσης νέας προοπτικὰς συνεργασίας μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν δραστηριότητα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν νέων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

— Δύο οἰκουμενικὰ κέντρα θὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς χριστιανούς ὅλου τοῦ κόσμου, οἵτινες θὰ παρακολουθήσουν τὸν Φεβρουάριον εἰς Γκρενόμπλ τὰς Ὀλυμπιάδας τοῦ ἔτους 1968. Τὸ πρῶτον κέντρον, ἀφιερωμένον εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, εὐρίσκειται εἰς Σαμμούσσε καὶ διαθέτει 350 θέσεις. Τὸ ἕτερον, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἅγιον Μάρκον, διαθέτει 500 θέσεις καὶ περιλαμβάνει ἕνα ρωμαιοκαθολικὸν καὶ ἕνα προτεσταντικὸν ναόν. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἁγ. Μάρκου θὰ γίνουσι δύο ἐκθέσεις: ἡ πρώτη ἐπὶ τῆς Βίβλου καὶ ἡ δευτέρα ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Μεγάλῃ οἰκουμενικῇ ἐκδήλωσιν θὰ τελεσθῇ τὴν 13ην Φεβρουαρίου ἐν τῷ ρωμαιοκαθολικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Κατ' αὐτὴν θὰ λάβουν τὸν λόγον διάφοροι ἐκπρόσωποι Ἐκκλησιῶν περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἰσπανῶν βαπτιστῶν δὲν δέχεται τὸν περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας νόμον, ὅστις ἤρξατο ἰσχύων ἀπὸ τριμήνου. Κατὰ τὴν διάρκειαν συνεδρίου τῶν βαπτιστῶν, οἱ μετασχόντες αὐτοῦ 200 πάστορες ἀπεφάσισαν ὁμοφώνως, νὰ μὴ ἐγγραφοῦν εἰς τὸν ἐπίσημον κατάλογον τῶν μὴ ρωμαιοκαθολικῶν ἐκκλησιῶν, παρὰ τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ νέου νόμου, διότι «ὁ εἰς τοιαύτην ἐγγραφὴν ἐξαναγκασμὸς εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰς δογματικὰς ἀρχὰς τῶν βαπτιστῶν». Οὗτοι φρονοῦν, ὅτι ὁ περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας νόμος «δὲν συμφωνεῖ πρὸς τοὺς συνταγματικούς νόμους τῆς Ἰσπανίας οὔτε συμβιβάζεται πρὸς τὴν διακήρυξιν τῆς Β' ἐν Βατικανῷ συνόδου, ἥτις θεωρεῖ, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δὲν πρέπει νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὸν βίον τῶν Ἐκκλησιῶν, κατευθύνουσα αὐτὰς ἢ περιορίζουσα τὴν δρᾶσιν των ἢ ἀσκοῦσα ἐπ' αὐτῶν ἔλεγχον.

— Πλείστοι προτεστάνται τῆς Ἀγγλίας συνεκρότησαν συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας ἐναντίον τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως.

Οὕτω κατὰ τὴν διάρκειαν λειτουργίας ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, ἥτις ἐγένετο εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Γλασκώβης, προεκλήθησαν ταραχαὶ ὑπὸ προτεσταντῶν διαδηλωτῶν, οἵτινες ἀπεδοκίμασαν Ρωμαιοκαθολικὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις μετέιχε τῆς λειτουργίας. Καὶ ἐν Λίβερπουλ πολλαὶ ἐκατοντάδες προτεσταντῶν συνεκεντρώθησαν ἐξωθι τοῦ νέου Ἀγγλικανοῦ ναοῦ τῆς πόλεως, διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πληρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἑνὸς τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἀγίου Σπυρίδωνος Νέας Ἰωνίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν Ἑμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Τὸ πρῶτιστον ἔσται τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26ῃ Ἰανουαρίου 1968

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200/40 Α.Ν. «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ὡς ἐτροποποιήθησαν μεταγενεστέρως, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν Α.Ν. 137/28-9-1967 «περὶ προσόντων καὶ χειροτονίας Κληρικῶν κ. λ.π.», καλοῦμεν τοὺς κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου τῆς Κοινοτήτος «Ἀγίου Γεωργίου» Μαντινείας, ἕνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν Ἑμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Τριπόλει τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1968

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀλέας, 2) Ἀγίου Γεωργίου Γιαννουλεῖκων, 3) Ἀγίου Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας Δρεπάνου, 4) Κοιμ. Θεοτόκου Ἐξοχῆς, 5) Ἀγίου Γεωργίου Πυργέλλας, 6) Τιμίου Προδρόμου Καρυῆς καὶ 7) Ἀγίου Δημητρίου Σχινοχωρίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν κεμένων Νόμων (ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν») προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 19ῃ Ἰανουαρίου 1968

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς τῆς ἐνορίας Μηλεῶν Ἰστιαίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβῶσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 20ῇ Ἰανουαρίου 1968

† Ὁ Χαλκίδος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Μεγάλη Παιδαγωγικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια. — Ἐκδοτικὸς ὄργανισμὸς «Ἑλληνικὰ Γράμματα» καὶ Ἐκδοτικὸς οἶκος Herder. Ἀθῆναι Α' τόμος 1967, σελ. 776. Ἀβάκιον—Γνωσις.—Β' τόμος 1967, σελ. 792. Γονεῖς—Ἐφηβεία.—Γ' τόμος 1968, σελ. 800.

Καθ' ὃν χρόνον θεῖα συνάρσει ἐγγίξει ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ μεγαλοπύου ἐγχειρήματος τῆς «Θρησκευτικῆς καὶ Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας» τοῦ κ. Ἀθ. Μαρτίνου, εἶναι παρήγορον τὸ γεγονός τῆς γοργῶς προχωροῦσης ἐκδόσεως τῆς μετὰ χεῖρας «Ἑλληνικῆς Παιδαγωγικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας» τοῦ Ὄργανισμοῦ «Τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα», τελούντος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Παπαχριστοφίλου καὶ προγραμματισμένου διὰ πέντε ἐν συνόλῳ τόμους, ἐξ ὧν ἐξεδόθησαν ἤδη οἱ τρεῖς. Πρόκειται περὶ ἐκδόσεως ἑλληνικῆς μὲν ἐξ ἐπόψεως πρωτοβουλίας οἰκονομικῆς καὶ συντακτικῆς, στηριζομένης δέ, ἐπὶ τῇ βάσει ἰδιαιτέρας συμφωνίας μετὰ τοῦ μεγάλου γερμανικοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Herder, ἐπὶ τῆς τελευταίας γερμανικῆς ἐκδόσεως τοῦ 1965 τοῦ ἐν λόγῳ Καθολικοῦ οἴκου. Ἡ παρούσα ἐγκυκλοπαιδεῖα τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν εὐθύνην ἑλληνικῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς ἐκ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου διαφόρων εἰδικότητων, ὡς καὶ διευθυντῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν μετὰ διευθυντῶν τῆς συντάξεως τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Π. Δορμπαράκη καὶ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου κ. Ἰ. Κιτσαρά. Εἶναι δὲ ἰδιαιτέρας μνείας ἀξία ἡ εἰς τὸ ἑλληνικὸν τοῦτο ἐγχείρημα ἐνεργὸς συμμετοχὴ τοῦ κ. Κ. Γεωργούλη, εἰς ὃν εἶναι ἐμπειστευμένη, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ «ἡ τελικὴ θεώρησις τῆς δημοσιευομένης ὕλης». Τοῦ ἔργου τούτου, τοῦ ὁποίου τὴν ἐμφάνισιν ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων ὠνει-

ρεύετο ὁ ἑλληνικὸς ἐκπαιδευτικὸς κόσμος, προτάσσεται ἐκτὸς τοῦ προλόγου τοῦ ἐκδότου, καὶ πρόλογος τῶν ἀσκησάντων τὴν ἐπιστημονικὴν ἐποπτεῖαν τῆς γερμανικῆς ἐκδόσεως δύο Ἰνστιτούτων, τῆς Ἐπιστημονικῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Münster ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Συγκριτικῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Salzburg ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἐπακολουθοῦν σύντομος πρόλογος τῆς ἑλληνικῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ μακρότερα προλεγόμενα τῆς Διευθύνσεως τῆς συντάξεως. Ἐν μὲν τῷ προλόγῳ τῆς ἑλληνικῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς, σὺν τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἐκδόσεως καὶ τοῦ γενικωτάτου σκοποῦ, χαρακτηρίζεται καὶ ἡ φυσιογνωμία τῆς Ἑλληνικῆς Παιδαγωγικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ὡς «κρατουμένης μακρὰν πάσης μονοπλεύρου τοποθετήσεως καὶ οἰουδήποτε μονομεροῦς ἰδεολογικοῦ φανατισμοῦ». Ἐν δὲ τοῖς προλεγόμενοις τῆς Διευθύνσεως τῆς συντάξεως χαράσσονται ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ σκοπός, αἱ ἐπιδιώξεις, τὸ περιεχόμενον, ἡ δομὴ, ὁ ἐπιστημονικὸς χαρακτήρ, ἡ ὀρολογία καὶ ἡ γλῶσσα τοῦ ἔργου, ἥτις εἶναι ἡ «ἀπλῆ καθαρεύουσα». Τὸ λημματολογίον εἶναι πλουσιώτατον, ἀναφερόμενον, ἐκτὸς τῶν καθαρῶς φιλοσοφικῶν, ψυχολογικῶν καὶ εἰδικῶν παιδαγωγικῶν θεμάτων, καὶ εἰς θέματα θεολογικά, ἱστορικά, λαογραφικά, κοινωνιολογικά, φυσιογνωστικά καὶ πάσης ἄλλης ἐν γένει ὕλης σχετιζομένης πρὸς τὸ παιδαγωγικὸν καὶ διδακτικὸν ἔργον. Ἡ δὲ ἐξέτασις τῶν ἐν λόγῳ θεμάτων, γινομένη ὑπὸ εἰδικῶν ἐκάστου κλάδου ἐπιστημόνων, προσπαθεῖ νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ ἀσφαλῆ δεδομένα τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιστημῶν, παρεχομένης ἐκάστοτε καὶ τῆς ἀπαραιτήτου ἑλληνικῆς καὶ ξένης βιβλιογραφίας. Εὐπρόσδεκτος ὅμως καὶ πολῦτιμος εἶναι καὶ ἡ ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἔργῳ τούτῳ συμμετοχὴ καὶ τῆς Γερμανικῆς ἐπιστήμης ἐν ἄρθροις παρεχομένοις ὑπὸ μορφὴν μεταφράσεως ἐκ τοῦ πρωτοτύπου τῆς ἀντιστοίχου γερμανικῆς ἐκδόσεως.

Καθόλου εἰπεῖν, τὸ παρὸν ἔργον, παρὰ πᾶσαν ἀτέλειαν, παρατηρουμένην ἐνιαχοῦ τοῦ Α' τόμου, προχωρεῖ ἐφεξῆς διὰ τῆς φιλοτίμου ἐπιμελείας τῶν συνεργατῶν τελειοποιούμενον, ὡς πείθεταί τις εὐχαρίστως συγκρίνων τοὺς τόμους Β' καὶ Γ' πρὸς τὸν Α'. Πρέπει δὲ νὰ χαιρετισθῇ εὐκρινῶς ἡ ὅλη ἐμφάνισις τοῦ ἔργου, ἐξ ἐπόψεως περιεχομένου τε καὶ μορφῆς, προοριζομένου νὰ προσφέρῃ πολῦτιμους ὑπηρεσίας οὐ μόνον εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν καὶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἔτι κόσμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν κόσμον τῶν γονέων, ὅσοι ἐνδιαφέρονται καὶ εἶναι εἰς θέσιν ὀπωσθήποτε νὰ συνεργήσουν εἰς τὴν ἑλληνοπρεπῆ μὲν μορφωσιν τῶν τέκνων των.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου 'Ιωάννου, 'Η 'Εκκλησία τῆς Σάμου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι σήμερα. Σάμος 1967, σελ. 384.

Παν. Κ. Χρήστου, Οἱ Θεσσαλονικεῖς 'Άγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος διδάσκαλοι τῶν Σλάβων. 'Εκδοσις 'Επιτροπῆς 'Εορτασμοῦ 1100ετηρίδος 'Αγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 72.

Βασιλείου Θ. 'Αλεξοπούλου, Β. Γυμνασιάρχου, 'Αλβέρτος Σβάιτσερ, 'Αθήναι 1965, σελ. 8.

Τοῦ αὐτοῦ, Πρωτοπόροι τοῦ Σχολείου ἐργασίας, Γ. Κέρσεωνστάντερς- Οὐ Γκάουντιχ. 'Αθήναι 1967, σελ. 30.

Βασιλείου Δ. Χαρώνη, Γυμνασιάρχου — Δ/ντοῦ Λυκείου, Κωνσταντῖος Χρόνης. 'Ο νέος Μητροπολίτης 'Αλεξανδρουπόλεως μία ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθνικὴ φυσιογνωμία. Καβάλα 1967, σελ. 20.

Rev. Constantine M. Fouskas, Ph. O., Saint Isidore of Pelusium and the New Testament, Athens 1967, σελ. 140.

'Αναστασίου Β. 'Αντωνοπούλου, δημοδιδασκάλου, Παιδικὴ ἐγκληματικότης αἰτία καὶ θεραπεία αὐτῆς. 'Αθήναι 1963, σελ. 201.

Τοῦ αὐτοῦ, Γονεῖς, σώσατε τὰ παιδιά σας ἀπὸ τοὺς παιδοκτόνους γονεῖς των καὶ τὸ ἐγκληματικὸν περιβάλλον. 'Αθήναι 1965, σελ. 55.

Τοῦ αὐτοῦ, 'Εσχατολογία. ('Αναίρεσις τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου πλανῶν τοῦ Χιλιασμοῦ ἢ Μαρτύρων τοῦ 'Ιεχωβά). 'Αθήναι 1966, σελ. 320.

Σάββα 'Αγουρίδου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Παῦλος (Σκιαγράφημα τῆς ζωῆς, τοῦ ἔργου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ 'Αποστόλου). 'Ανάπτυπον ἐκ τῆς Ὀρθοσκευτικῆς καὶ 'Ηθικῆς 'Εγκυκλοπαιδείας, Τόμος Ι'. 'Αθήναι 1966, σελ. 83.

Τοῦ αὐτοῦ, Χριστός. Προπαρασκευὴ τῆς ἐλεύσεώς Του ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ καὶ τῷ 'Ιουδαϊσμῷ - 'Ερμηνεία τοῦ προσώπου Του ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ. 'Ανάπτυπον ἐκ τῆς Ὀρθοσκευτικῆς καὶ 'Ηθικῆς 'Εγκυκλοπαιδείας, Τόμος ΙΒ'. 'Αθήναι 1967, σελ. 62.

Τοῦ αὐτοῦ, Φίλων ὁ 'Ιουδαῖος. 'Ανάπτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς». Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 27.

Τοῦ αὐτοῦ, 'Ο χαρακτήρ τῶν ἀφηγήσεων περὶ τῆς γεννήσεως καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ 'Ιησοῦ παρὰ τῶ Ματθαίω καὶ παρὰ τῶ Λουκᾶ. 'Εν 'Αθήναις 1967, σελ. 21.

Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ Θεραπευταί. 'Ανάπτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας». 'Αθήναι 1967, σελ. 27.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
'Εκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**

† 'Ο Τρίκκης καὶ Σταγῶν **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**

† 'Ο Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης **ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν: Δρχ. 50, 75, 100 ἔτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν 'Επικρατείας: 30 ἔτησίως.
'Εξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Νὰ τοὺς μιμηθῶμεν.

'Αμίλκα Σ. 'Αλιβιζάτου, 'Εκθεσις περὶ τοῦ ἐν Ρώμῃ συγκροτηθέντος Γ' Συνεδρίου διὰ τὸ «'Αποστολᾶτον» (ἀποστολὴν) τῶν λαϊκῶν ἐν τῷ κόσμῳ. 11-18 'Οκτωβρίου 1967.

Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικοδήμου, 'Ο ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν 'Ιωάννης ὁ ἀπὸ ἐπισκόπου Ζιχνῶν.

Μητροπολίτου 'Ιεραπόλεως Γερμανοῦ Πολυζωῖδου, 'Εἶναι δυνατόν ἕνας πλούσιος νὰ εἶναι χριστιανός;

Σόλωνος Γ. Νινίκα, 'Η 'Εκκλησία εἰς τὴν σύγχρονον Ρουμανίαν.

Παρατηρήσεων στήλη.

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις.

Βιβλιοκρισία.

Νέα βιβλία.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Λένορμαν 185 — 'Αθήναι — Τηλ. 530.318

'Υπεύθυνος Τυπογραφείου Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος 'Ηρώων 26, Περιστερί